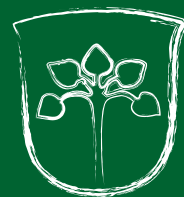

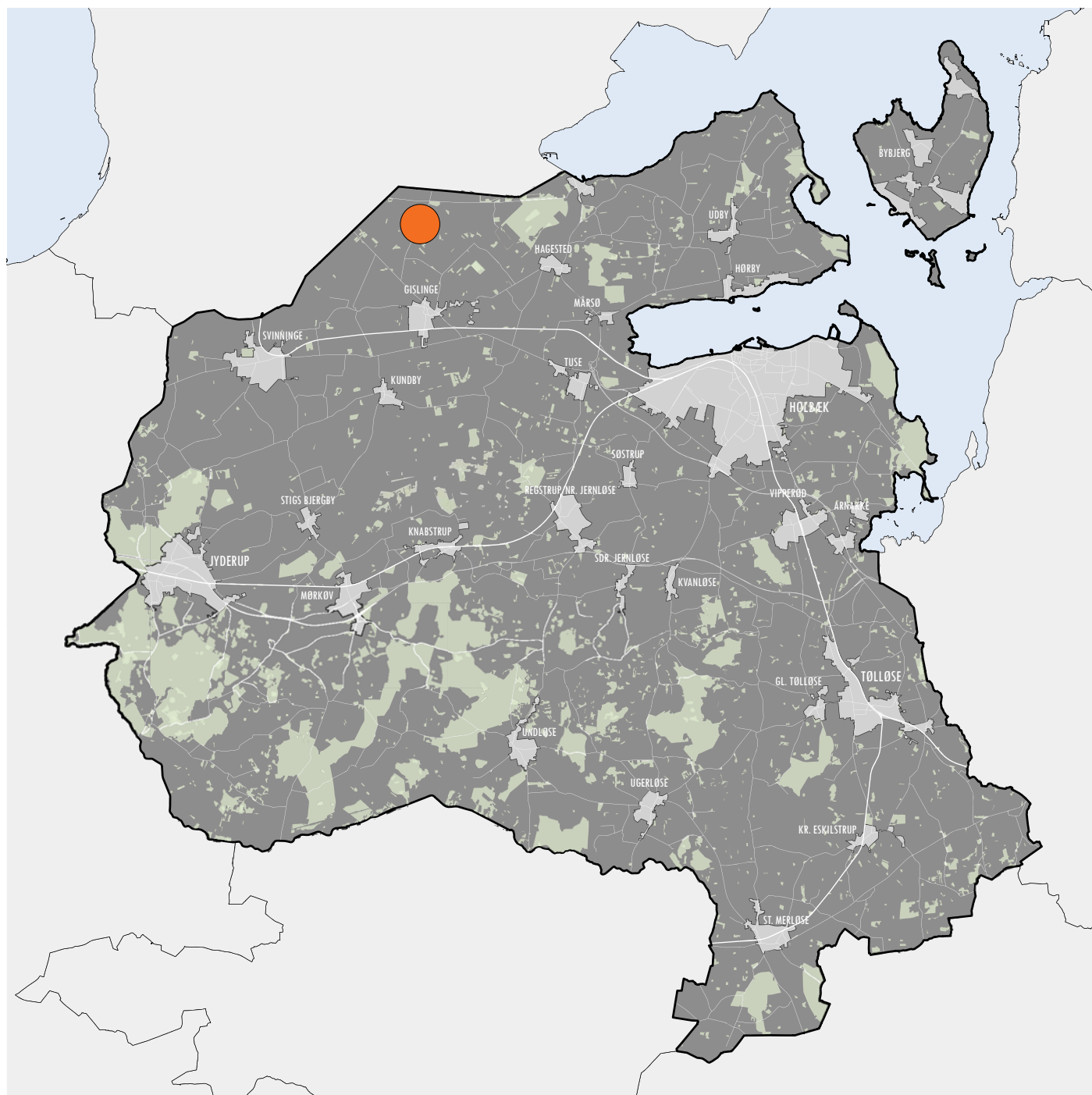
SAMMENFATTENDE MILJØREDEGØRELSE

TIL TILLÆG 15 TIL KOMMUNEPLAN 2013-25 FOR HOLBÆK
KOMMUNE OG LOKALPLAN 6.15 FOR ET SOLCELLEAN-
LÆG PÅ LAMMEFJORDEN

**Holbæk
Kommune**

VÆKST OG BÆREDYGTIGHED
PLAN OG STRATEGISK FORSYNING

Holbæk Byråd har den 9.9.2015 vedtaget Tillæg 15 til Kommuneplan 2013-25 for Holbæk Kommune og Lokalplan 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden sammen med en sammenfattende miljøredegørelse. Samtidig er der udstedt en VVM-tilladelse for et solcelleanlæg vest for Grevingevej.

Kommuneplantillæg 15, lokalplan 6.15, den sammenfattende miljøredegørelse og VVM-tilladelsen er offentliggjort d. 16.9.2015.

INDHOLD

1	Indledning og baggrund	3
2	Lovgrundlaget for den sammenfattende miljøredegørelse	3
3	Integrering af miljøhensynet og betragtninger ud fra miljøvurderingen	3
4	Betragtninger ud fra høringssvarene	4
4.1	Støjgener fra vindmøllerne ved Hagesholm og solcelleanlægget i planområdet	4
4.2	Visuel påvirkning af omgivelserne	5
4.3	Placering af solcelleanlægget	5
4.4	Fundering af solcelleanlægget	6
4.5	Påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder	6
4.6	Ukrudt	7
5	Alternativer	7
5.1	0-alternativ	7
5.2	Andre alternativer	7
6	Overvågning	8

Bilag 1:	Høringssvar fra den offentlige høring
Bilag 2:	Høringssvar fra fordebatten
Bilag 3:	Supplerende redegørelse ift. støj

1 Indledning og baggrund

Forslag til Kommuneplantillæg 15, lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden og den tilhørende miljørapport var i offentlig høring fra den 22. januar 2015 til den 19. marts 2015. Miljørapporten udgør både en miljøvurdering af Forslag til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 samt en VVM-redegørelse for et solcelleanlæg vest for Grevingevej.

Denne sammenfattende miljøredegørelse er et bilag til de endeligt vedtagne Kommuneplantillæg 15 og Lokalplan 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Høringssvarene fra sagens offentlige høring er vedlagt som bilag 1. Høringssvarene fra fordebatten er vedlagt som bilag 2. Vær opmærksom på, at fordebatten omhandlede to delområder for solcelleanlægget, men at det kun er delområde I, der er omfattet af Forslag til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15.

2 Lovgrundlaget for den sammenfattende miljøredegørelse

I forbindelse med Byrådets endelige vedtagelse af Forslag til kommuneplantillæg 15 og Lokalplanforslag 6.15 skal der efter § 9 i lov om miljøvurdering af planer og programmer (Lov nr. 936 af 24. september 2009 med senere ændringer) udarbejdes en sammenfattende redegørelse for,

- hvordan miljøhensyn er integreret i planerne, og hvordan miljøvurderingen er taget i betragtning,
- hvordan de udtalelser, der er kommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning,
- hvorfor den vedtagne plan er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der også har været behandlet, og
- hvordan væsentlige miljøpåvirkninger af planen/erne påtænkes overvåget.

3 Integrering af miljøhensynet og betragtninger ud fra miljøvurderingen

Størstedelen af området for Kommuneplantillæg 15 og Lokalplan 6.15 har hidtil ikke været omfattet af hverken en gældende kommuneplanramme eller en gældende lokalplan.

I forbindelse med udarbejdelsen af Forslag til Kommuneplantillæg 15 og Lokalplanforslag 6.15 blev der indledningsvist foretaget en scoping af planforslagernes påvirkning af en række miljøparametre. Scoping'en skete med

udgangspunkt i en afgrænsning. F.eks. skete den efterfølgende miljøvurdering på planforslagenes niveau. Afgrænsningen af scoping er nærmere beskrevet i selve miljøscoping, der er et bilag til miljøvurderingen.

På baggrund af miljøvurderingen vurderer Byrådet, at planforslagene ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet. Særligt ikke fordi lokalplanforslaget sikrer et hensyn til omgivelserne. Blandt andet med bestemmelser om afskærmende beplantningsbælter samt omfang, udformning og placering af byggeri og anlæg.

Der er i forbindelse med den endelige vedtagelse af Forslag til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 alene foretaget ændringer af redaktionel karakter samt tilføjet afsnit med oplysninger omkring fremkomne bemærkninger i den offentlige høring.

I forbindelse med Kommuneplantillæg 15 og lokalplan 6.15 er der blevet udarbejdet en VVM-redegørelse samt en VVM-tilladelse for et solcelleanlæg i planområdet. VVM-tilladelsen er med til at sikre, at solcelleanlægget bliver etableret i overensstemmelse med lokalplan 6.15.

4 Betragtninger ud fra høringssvarene

Under den offentlige høring af den nye planlægning for et solcelleanlæg på Lammefjorden blev der indsendt i alt 5 høringssvar. Flere af høringssvarene vedrører miljøforhold og de forhold, der er blevet behandlet i miljøscoping og miljøvurderingen. Byrådet har foretaget en konkret vurdering af, hvor vidt de enkelte høringssvar skal imødekommes eller ej. Høringssvarene fremgår af et bilag til denne sammenfattende miljøredegørelse.

I de følgende afsnit er det nærmere beskrevet, hvordan der er taget højde for de høringssvar, der vedrører miljøforhold, i forbindelse med den endelige vedtagelse af Forslag til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15. Afsnittene er opdelt efter de emner, som høringssvarene relaterer sig til i forhold til miljø.

4.1 Støjgener fra vindmøllerne ved Hagesholm og solcelleanlægget i planområdet

Flere af de indsendte høringssvar fra den offentlige høring vedrører støj. Indsigerne udtrykker, at de er bekymrede for om den eksisterende støj fra vindmøllerne i området kan blive påvirket af solcelleanlægget. Indsigerne forestiller sig, at lyden fra vindmøllerne kan blive reflekteret på solcellepanelernes overflade og dermed også blive øget for de omkringboende. Enkelte indsigere foreslår desuden, at det undersøges, om der i Tyskland er foretaget undersøgelser af hvordan solcelleanlæg kan påvirke støjen fra vindmøller.

I miljørapporten til Forslag til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 er det vurderet, at solcelleanlægget kun kan påvirke støjen fra vindmøllerne i yderst begrænset omfang, dvs. med under 0,1 dB(A). På den baggrund er det i miljørapporten vurderet, at solcelleanlægget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af støjen fra vindmøllerne i området. Videre skal det nævnes, at lokalplan 6.15 fastlægger bestemmelser om transformerstationernes placering. I miljørapporten til Forslag til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 foretaget en beregning af, at solcelleanlæggets transformerstationer skal placeres mindst 128 m. fra de omkringliggende boligejendomme for ikke at medføre en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Det er korrekt, at der i Tyskland er etableret flere store solcelleanlæg tæt på vindmølleområder. Holbæk Kommune er dog blevet orienteret om, at der i Tyskland ikke er foretaget de ønskede målinger/beregninger. I hvert fald ikke nogen, som er offentligt tilgængelige.

På baggrund af høringssvarene vedrørende støj er der indhentet supplerende bemærkninger til den sammenfattende miljøredegørelse. Disse supplerende bemærkninger supplerer de vurderinger, som der i miljørapporten er foretaget i forhold til støj.

Høringssvarene vedrørende støj har ikke medført ændringer i hverken Kommuneplantillæg 15 eller Lokalplan 6.15. Særligt ikke fordi Holbæk Kommune vurderer, at der ikke er nogen grund til at anfægte miljørapportens vurdering om at solcelleanlægget ikke medfører væsentlige støjkonsekvenser for omgivelserne.

4.2 Visuel påvirkning af omgivelserne

I flere høringssvar bliver der udtrykt en bekymring i forhold til solcelleanlæggets visuelle påvirkning af omgivelserne. Især fordi der allerede er flere større tekniske anlæg på Lammefjorden. Flere indsigere udtrykker desuden bekymring i forhold til værdien på deres ejendomme.

Holbæk Kommune anerkender, at der er flere, større tekniske anlæg på Lammefjorden. I den miljørapporten er det med udgangspunkt i visualiseringer vurderet, at planforslagene sikrer det nødvendige hensyn til omgivelserne. Især fordi der fastlægges bestemmelser om omfang, udformning og placering af byggeri og anlæg samt bestemmelser om afskærmende beplantningsbælter. På den baggrund har høringssvarende vedrørende visuelle forhold ikke medført ændringer i hverken Kommuneplantillæg 15 eller Lokalplan 6.15.

4.3 Placering af solcelleanlægget

I flere af høringssvarene bliver der foreslået alternative placeringer til solcelleanlægget. Bla. bliver der foreslået placeringer nord for vindmøllerne i området eller ved affaldshåndteringsanlægget ved Audebo. Ligeledes henviser en indsiger til den statslige udtalelse om, at solcelleanlæg som udgangspunkt skal placeres bynært

Forslag til kommuneplantillæg 15, lokalplanforslag 6.15 og den tilhørende miljørapport indeholder redegørelser i forhold til alternative placeringer. Herunder er der redegjort for, hvorfor det konkrete planområde er velegnet til solcelleanlæg – også selvom arealet ikke ligger bynært.

I den udarbejdede miljørapport er det vurderet, at planforslagene sikrer det nødvendige hensyn til omgivelserne. Især fordi der fastlægges bestemmelser om omfang, udformning og placering af byggeri og anlæg samt bestemmelser om afskærmende beplantningsbælter. På den baggrund har høringssvarene, der vedrører solcelleanlæggets placering ikke haft indflydelse på indholdet i Kommuneplantillæg 15 og Lokalplan 6.15.

4.4 Fundering af solcelleanlægget

Flere indsigere udtrykker bekymring i forhold til at projektet for solcelleanlægget vil resultere i at der bores lange pæle i jorden. Særligt fordi området ligger på den inddæmmede Lammefjord, der ligger under havoverfladen. Indsigerne mener, at kloakeringen og drænrørene i området kan tage skade.

Holbæk Kommune vurderer, at projektet kan realiseres uden at dræningen i området bliver påvirket. Ejere og bygherrer skal selv sikre sig overblik over tinglyste servitutter, der kan få betydning for bygge og anlægsarbejder – herunder drænledninger. Det er ikke alle rør, kabler og ledninger, der er tinglyst. Derfor bør relevante forsyningsselskaber høres, inden jordarbejder påbegyndes. På baggrund af ovenstående har høringssvarene, der vedrører solcelleanlæggets fundering ikke haft indflydelse på indholdet i Kommuneplantillæg 15 og Lokalplan 6.15.

4.5 Påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder

I en af indsigelserne påpeges, at planlægningen skal sikre et hensyn til internationale naturbeskyttelsesområder. Indsiger mener, at planområdet benyttes til fouragering for fuglebestande med en gunstig bevaringsstatus.

I den udarbejdede miljørapport er det vurderet, at der i planlægningen er sikret det nødvendige hensyn til internationale naturbeskyttelsesområder. Det samme gælder i forhold til bilag IV-arter. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger omkring 9 km. fra planområdet.

I sammenhæng med ovenstående skal det nævnes, at kommuneplanen fastlægger retningslinjer for værdifulde naturområder og potentielle naturområder. Planområdet er dog ikke registreret som dette. På den baggrund vurderer Holbæk Kommune, at planforslagene ikke vil medføre en negativ påvirkning af dyreliv. Lokalplanforslaget sikrer, at området bliver tilplantet med græs, og at der bliver etableret yderligere beplantningsbælter i området. På den baggrund vurderer Holbæk Kommune, at betingelserne for dyrelivet i området vil blive forbedret.

4.6 Ukrudt

I et af høringssvarene udtrykker indsiger bekymring for, at der vil komme mere ukrudt i området, når der stilles krav om, at planområdet skal tilplantes med græs.

Holbæk Kommune vurderer, at der kan være ukrudt i planområdet uanset om det sikres at planområdet skal tilplantes med græs eller ej.

I sammenhæng med ovenstående er det ikke muligt at stille krav om ukrudtsbekæmpelse i hverken lokalplan, VVM-tilladelse eller byggetilladelse.

5 Alternativer

5.1 0-alternativ

Miljøvurderingen af Forslag til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 beskriver konsekvenserne ved 0-alternativet, dvs. en situation hvor der ikke bliver givet mulighed for at etablere et solcelleanlæg i området. Planområdet vil fortsætte til landbrugsmæssigt formål.

Hvis det ikke bliver muliggjort at etablere solcelleanlægget, vil der ikke ske ændringer i påvirkningen af området, og samtidig vil der ikke ske en reduktion i luftforureningen, herunder udledning af CO₂, i kommunens el-produktion. Sidstnævnte vurderes negativt i forhold til de statslige, regionale og kommunale målsætninger om en fortsat øget produktion af grøn energi. Særligt for det er vurderet i miljørapporten, at planforslagene sikrer et hensyn til omgivelserne så der ikke sker væsentlige påvirkninger af miljøet.

5.2 Andre alternativer

I miljørapporten er der vurderet en række alternative placeringer til solcelleanlægget. Alt i alt er det vurderet, at alternativet, hvor solcelleanlægget placeres på Lammefjorden, ved Grevingevej, er det mest hensigtsmæssige. Særligt fordi:

- Det er vurderet, at der i Holbæk Kommune ikke er nogen udlagte, uudnyttede og/eller sammenhængende erhvervsområder og perspektivarealer, som hensigtsmæssigt kan rumme et solcelleanlæg med et omfang på ca. 22 ha.
- Det er vurderet, at en lang række bindinger forhindrer, at solcelleanlægget kan placeres bynært i Holbæk Kommune.
- Placeringen af 22 ha. solcelleanlæg i direkte tilknytning til eksisterende byområder i høj grad vil begrænse byudviklingsmulighederne i den pågældende by. Videre kan solcelleanlæg med bynær placering på sigt

nødvendiggøre planlægning for afkoblede byområder, der ligger på ydersiden af livløse solcelleområder, modsat selve byen.

- Den konkrete placering til solcelleanlægget i landområdet på Lammefjorden ligger uden for kommuneplanens værdifulde landskaber/bevaringsværdige landskaber og værdifulde naturområder/potentielle naturområder, større sammenhængende landskaber samt de registrerede Natura 2000-områder.
- Den konkrete placering til solcelleanlægget i landområdet på Lammefjorden ikke ligger inden for bygge- og beskyttelseslinjer eller beskyttet natur jf. naturbeskyttelseslovens § 3.
- Placeringen af planområdet tager højde for kystnærhedszonen og de særlige drikkevandsinteresser i kommunen,
- Placeringen af solcelleanlægget er optimeret pga. nærheden til de eksisterende vindmøller ved Hagesholm, blandt andet pga. el-infrastrukturen samt de overordnede land- og byzoneprincipper.

Ovenstående skal ses i sammenhæng med, at Kommuneplantillæg 15 og lokalplan 6.15 sikrer et hensyn til solcelleanlæggets omgivelser. Bl.a. med bestemmelser om afskærmende beplantningsbælter samt placering, omfang og udformning af byggeri og anlæg.

6 Overvågning

Holbæk Kommune vurderer med udgangspunkt i miljøvurderingen, at Kommuneplantillæg 3 og Lokalplan 6.13 ikke giver anledning til etablering af særlige overvågningsprogrammer. Dog skal det understreges, at virksomheden i området er forpligtet til at følge deres forskellige tilladelser, herunder bla. de bestemmelser der er fastlagt i lokalplan 6.15.

Bilag 1 : Indkomne Høringssvar under offentlig høring - inkl. specifik fastholdte forbehold medtaget i behandling ved endelig vedtagelse

Plan

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 24. februar 2015 11:50
Til: Plan
Emne: VS: Fordebat - afgørelse om miljøvurdering og VVM-pligt af et solcelleanlæg på Lammefjorden

Att. Anders Klitgaard

På baggrund af din henvendelse genfremsendes min tidligere fremsendte mail af g.d.
Giver dette anledning til spørgsmål – så kontakt mig venligst

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidsebjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Fra: Børge Knakkegaard [<mailto:bknak@mail.dk>]
Sendt: 23. februar 2015 17:46
Til: 'post@holbaek.dk'
Cc: Georg Nielsen (axatgn@gmail.com)
Emne: Fordebat - afgørelse om miljøvurdering og VVM-pligt af et solcelleanlæg på Lammefjorden

Att. Anders Klintgaard

Idet jeg på vegne mine klienter, Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, Gislinge Fjordvej 10, 4532 Gislinge bekræfter modtagelsen af Deres skrivelse af 20. februar 2015 tilkendegiver jeg herved, at bemærkninger til deres tilkendegivelse om, at solcelleanlægget af Holbæk Kommune er omfattet af VVM-pligt tiltrædes og således ikke kan fraviges.

Jeg finder dog anledning til at tage forbehold for deres tilkendegivelse om, at VVM-undersøgelsen vil have en særlig fokusering på de visuelle konsekvenser af projektet for omboende, idet det ordentligvis bemærkes, at mine klienter for en videre bedømmelse og for fremsættelse af evt. indsigelser ligger til grund, at der gennemføres en fuld VVM-undersøgelse i overensstemmelse med VVM-bekendtgørelsens kapitel 4, og at redegørelsen således også omfatter beskrivelse og vurdering af projektets direkte og indirekte virkninger, herunder i forhold til naturbeskyttelsesloven samt de særlige beskyttelsesinteresser, der gælder for internationale beskyttelsesområder.

Efter bemyndigelse fra mine klienter anmoder jeg venligst om, at jeg tilstilles kopi, evt. via mail af enhver henvendelse fra Deres side til mine klienter.

Deres seneste skrivelse vil ligge til grund for en nøje gennemgang og vil forventelig danne grund for fremsættelse af bemærkninger i øvrigt som opfordret af Holbæk Kommune inden den fastsatte frist den 6. marts 2015.

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidsebjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Plan

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 23. februar 2015 21:23
Til: Plan
Emne: VVM-redegørelse - solcelleanlæg Lammefjorden

Kategorier: Journaliseret

Att. Anders Klintgaard

I fortsættelse af min tidligere mail i dag sag på vegne Lone og Georg Nielsen, Gislinge Fjordvej 10, Gislinge vil jeg kun for fuldstændighedens skyld betone, at min bemærkning om opfyldelse af VVM-bekendtgørelsens bestemmelser udover opfyldelsen af kapitel 4 tillige betinges at opfylde med særlig vægt på de vilkår, der er omfattet af bekendtgørelsens kapitel 5. (VVM-redegørelsen, jf. § 5)

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Plan

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 2. marts 2015 08:43
Til: Plan
Cc: John Harpøth; Erik Kristensen; Georg Nielsen
Emne: Solenergianlæg - Lammefjorden - bemærkninger til projekt og VVM-undersøgelse i fordebat
Vedhæftede filer: 02.03.2015 - Indsigelse - solcelleanlæg.docx; Billede (8).jpg
Kategorier: Journaliseret på: [2015 / 29362] - Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 6.15 og forslag til kommuneplantillæg nr. 15

Att. Anders Klintgaard – byplanlægger Holbæk Kommune

Som telefonisk forvarslet i denne sag fremsender jeg hermed på vegne mine klienter, Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, Gislinge Fjordvej 10, 4532 Gislinge bemærkninger samt foreløbige indsigelser til det under udarbejdelse værende projekt om etablering af en solcellepark på inddæmmede arealer af Lammefjorden.

Ved fremkomst af et endeligt planforslag tages der forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger til herunder indsigelser mod en fremme af projektet.

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Børge Knakkegaard, HD, Cand. Jur.

Finansiell Rådgiver med speciale i Fast Ejendom

Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse

Telefon 58521103
bknak@mail.dk

2. marts 2015

Holbæk Kommune

Att. By og Landskab, Plan

0899 Kommuneservice

Mail: plan@holb.dk

Vedr. bemærkninger til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Med skrivelse af 6. februar 2015 har mine klienter Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, ejere af ejendommen Gislinge Fjordvej 10, 4532 Gislinge modtaget tilkendegivelse om et igangværende planlægningsarbejde som forberedelse til udformning af et forslag til tillæg 15 til kommuneplan samt lokalplanforslag 6.15.

Af skrivelsen fremgår det, at Holbæk Kommune opfordrer som led i en fordebat til fremsendelse af bemærkninger til det skitserede materiale, herunder forslag til evt. ændringer i planlagte anlæg.

Det i den indledende offentlighedsfase tilgængelige materiale forud for fremlæggelse af konkret forslag til såvel tillæg til kommuneplan som til lokalplan i en offentlighedsfase findes for uddybende bemærkninger spinkelt og sparsomt.

Med forbehold for fremsendelse af supplerende bemærkninger forinden kommunalbestyrelsens godkendelse af planforslagene som grundlag for udsendelse i den lovpligtige offentlighedsfase redegøres nedestående for bemærkninger hertil.

Som udgangspunkt findes det fremlagte forslag ikke at burde nyde fremme, medmindre et andet arealudlæg til anlæggets etablering finder sted.

Siden indehavernes erhvervelse af ejendommen i et naturområde for ca. 38 år siden er området ved hyppige ændringer affødt af etablering af areal for affaldsplacering, udvidede landbrugsbedrifter til større industrianlæg, opstilling af vindmøller med en af landets største intensiteter påført omboende miljø-belastning og en væsentlig genepåvirkning allerede forinden det påtænkte arealudlæg til opstilling af solceller i et omfang, der ligger ud over det, der ved ejernes bosættelse i området er rimeligt og har været forventeligt og som skal tåles som følge af en naturlig samfundsudvikling.

I forhold til genebelastningen ved opstilling af vindmøller er der for omboende og efter rent objektive principper tillagt disse en stærkt begrænset erstatning for nedgang i de berørte ejendommers værdi efter værditabsordningen omfattet af lov om vedvarende energi.

Det påtænkte arealudlæg for etablering af en solenergipark vil tilføre området i almindelighed en yderligere visuel miljøbelastning og i særdeleshed en stærkt øget negativ visuel påvirkning for tilstødende naboarealer med ejendomme, der tjener et boligformål.

Den objektive fastsættelse af grundlaget for udmåling af erstatning, der ved genepåvirkning tilpligter opstiller at betale erstatning i forbindelse med opstilling af vindmøller, har ikke en tilsvarende offentligretlig objektiv bestemmelse for at tilpligte opstiller at yde ulempeerstatning for det påtænkte anlægs dominans.

I forbindelse med opstilling af vindmøller på ejendom tilhørende nabo, der ved udleje e.l. har stillet areal til rådighed herfor, blev der efter besigtigelse af taksationsmyndigheden med hjemmel i lov om ved-varende energi, jf. § 6 tillagt mine klienter en samlet erstatning for værdiforringelse af ejendommen på kr. 320.000 for støj- og blinkgener, skyggekast samt dominans, jf. afgørelse truffet af Taksations-myndigheden 17. november 2011 i sag nr.11/1164 vedrørende opstilling af vindmøller ved Hagesholm i henhold til lokalplan nr. 6.11A for Holbæk Kommune.

I grundlaget for denne vurdering har taksationsmyndigheden ved udmåling af erstatning til mine klienter lagt vægt på, *"at der fra de udendørs opholdsarealer samt boligens panoramavindue på 1. sal vil være frit udsyn"*.

Som det fremgår af afgørelsen er det lagt til grund, at mine klienters ejendom har arealer, der nyder beskyttelse for bevarelse af udsyn, og at dette hensyn af taksationsmyndigheden er fundet anerkendelses-værdigt at beskytte.

Den tildelte erstatning modsvarede ikke i fuldt omfang den værdiforringelse af ejendommen, som ejerne har måttet konstatere ud over den værdinedgang, der efterfulgte de seneste års økonomiske afmatning.

Det ligeledes anerkendelsesværdige behov for bevarelse af et landligt miljø vil med det fremlagte forslag til arealudlæg indebære en væsentlig rådighedsbegrænsning for ejerne i ejendommens udnyttelse.

Den idylliske beliggenhed i et naturskønt område vil blive spoleret og ændre en ellers attraktiv beliggenhed til noget meget lidt attraktivt med udsigt til et dominerende anlæg.

Som udgangspunkt erkendes det, at udsigt ikke er et retsbeskyttet gode, hvortil det dog bemærkes, at tab for gener ud over en for området forventelig og acceptabel tålegrænse kan danne grundlag for erstatning, hvor den dominerende virkning overstiger denne tålegrænse.

I modsætning hertil nyder tab af herlighedsværdi ifølge gældende retspraksis en særskilt beskyttelse.

En vedtagelse af solenergianlægget som foreslået vil stærkt forringe den faktisk forekommende herlighedsværdi.

Det foreslåede projekt findes at måtte anerkende prioritetsprincippet, *”først i tid – bedst i ret”*.

Såfremt det fremlagte forslag som grundlag for udarbejdelse af et forslag til kommuneplantillæg samt lokalplan opretholdes, tages allerede på nuværende tidspunkt forbehold for fremsættelse af krav om erstatning hvilende på naboretlige grundsætninger.

Ved opstilling af solenergianlæg fordres det, at der tages hensyn til omboende, idet direkte hjemmel i en lokalplan til opsætning af solenergianlæg ikke sætter de naboretlige grundsætninger ud af kraft.

Som alternativ til det fremlagte foreslås den østlige del af det todelte anlæg opgivet eller placeret med en parallelforskydning på ca. 7-900 m i nordøstlig retning, i al væsentlighed på matr. nr. 52 a og 15 a, og om fornødent evt. med en mindre andel af anlægget placeret på nordlige del af matr. nr. 1h, hvorved en friholdelse for dominanseffekt og begrænset visuel genepåvirkning kan tilvejebringes for omboende i almindelighed og for mine klienter i særdeleshed.

Et udtræk med matrikulær opdeling for det relevante område fra Danmarks Miljøportal vedlægges med angivelse af en placering, der bør tilstræbes gennemført nord for den indtegnede linje, der forbinder Grevingevej og det nordvestligste punkt på mine klienters ejendom.

Det til anlægget fornødne arealudlæg med den foreslåede ændrede placering kan gennemføres med den ligeledes fornødne respekt af den indtegnede kystnærhedszone.

Det udlagte område for etablering af det konkrete solenergianlæg er i h.t. gældende kommuneplan for Holbæk Kommune udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde baseret på Statsforvaltningens jordbrugsanalyse, jf. cirkulære nr. 97/2010 om varetagelse af jordbrugsmæssige interesser.

Der citeres fra planens retningslinjer anført i gældende kommuneplan for Holbæk Kommune, hvor det anføres

”arealer til jordbrugsdrift bør i højest muligt omfang friholdes for andre aktiviteter, der vil være begrænsende for erhvervet. Ved inddragelse af arealer til ikke-jordbrugsmæssige formål, herunder arealer til byvækst, til veje og tekniske anlæg og arealkrævende ferie- og fritidsformål, forudsættes det, at der lægges vægt på, at forbruget af landbrugsjord ikke bliver større end højst nødvendigt, især inden for de særligt værdifulde landbrugs-områder”.

Til støtte for fremsættelse af nærværende forslag findes arealudlægget at være udtryk for en ensidig begunstiggelse af jordejerens og opstillerens interesser, hvor hensyn følgende af planlovens generalbestemmelse i § 1 ikke er tilgodeset, der citeres

”Loven skal sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet”

For så vidt angår særligt værdifulde landbrugsområder anføres det om statslige interesser, at

”der skal sikres tilstrækkelige arealer i kommuneplanlægningen til, at der kan sikres et bæredygtigt jordbrug. Dette skal blandt andet ske ved, at forbruget af landbrugsjord til ikke-jordbrugsmæssige anvendelser begrænses mest muligt og sker på en måde, så der fortsat er store sammenhængende landbrugsarealer”.

Det fremlagte forslag findes med bl.a. ovennævnte argumentation i modstrid med kommuneplanen og i sin udformning ligeledes i modstrid med planlovens bestemmelser om behørig hensyntagen til natur og omboende.

Om det foreslåede areal erindres det om områdets historik, hvor det frugtbare agerland er fremkommet ved en intensiv digebygning samt et vidtforgrenet afdræning af området.

Det foreslåede anlæg indebærer ifølge fremlagte snittegninger nedramning af min. 30.000 stk. pæle i en dybde af 180 cm i et område, der ligger ca. 2,5 – 3 m under havoverfladen.

Den proces har formodningen for sig med en overvejende sandsynlighed, at den omfattende kloakering vil blive beskadiget. Således findes på omliggende arealer til opførte vindmøller fremkomst af betydelige arealer med overfladevand. En tilstand, der ikke forelå på de omhandlede arealer forinden opstilling.

Afledning af kloak- og spildvand fra mine klienters ejendom finder sted gennem nedsivningsanlæg.

Ud over en tilstopning af disse anlæg hos omboende er påregnelig ved beskadigelse af områdets rørførte afdræning, vil en stigende grad af overfladevand være af truende karakter med oversvømmelse og beskadigelser til følge hos mine klienter.

Det findes således helt ubetænkeligt uanset anlæggets endelige placering at tilpligte tilsynsmyndigheden som vilkår for evt. myndighedsgodkendelse at pålægge opstiller et skærpet erstatningsansvar (præsumptionsansvar) ved skader forvoldt ved ledningsbrud.

Det bestrides dog ikke, at kommunalbestyrelsen har den fornødne kompetence til at fremme etablering af et solenergianlægget ved vedtagelse af tillæg til gældende kommuneplan, hvilket dog betinger, at der i overvejelser om et ændret arealudlæg indgår en afvejning af det ansøgtes hensyntagen til omboende.

Den fremlagte begrundelse herfor findes utilstrækkelig for indgrebets nødvendighed og intensitet, idet indgrebets styrke ikke findes proportionalt i en situation, hvor anlægget kan gennemføres ved en ændret placering.

Endvidere savnes der bl.a. en begrundelse for solenergianlæggets placering uden tilknytning til byområder, hvilket som udgangspunkt af Energistyrelsens i vejledning af september 2012 findes ikke at burde sted.

Begrundelse for denne fravigelse findes ikke at være fremlagt.

Herudover fremgår det af Naturstyrelsens vejledende udtalelse af juni 2013 om opsætning af solenergi anlæg,

”at selv om en lokalplan berettiger opsætning af solenergianlæg, medfører dette således ikke, at en nabo, som føler sig generet af anlægget ikke kan påberåbe sig de naboretlige grundsætninger. Derfor bør kommunerne indtænke hensyn til eventuelle naboer i lokalplanlægningen for at forhindre nabo-konflikter”.

De naboretlige grundsætninger er i vejledningen beskrevet således,

”en ejer ikke må råde over sin ejendom på en måde, der uretmæssigt begrænser andre ejeres rården over deres ejendom. Udnyttelsen af ens ejendom skal således ske med respekt for andres ejendom”.

Disse hensyn findes ikke varetaget i det fremlagte planforslag, hvor det for min klienter tværtimod gøres gældende, at det foreslåede solenergianlæg medfører krænkelse af pligtige hensyn og retsgrundsætninger.

Fra retspraksis kan der bl.a. henvises til kendelse fra Natur- og Miljøklagenævnet, NMK-33-00741, hvorfra der citeres

”ved vurderingen af om en konkret foranstaltning udløser lokalplanpligt, må der først og fremmest lægges vægt på, om foranstaltningen vil medføre en væsentlig ændring af det bestående miljø. Der skal således foretages en konkret vurdering af projektets konsekvenser for det pågældende område. Der må her ses på projektets omfang og projektets konkrete, visuelle, funktionelle og miljømæssige konsekvenser bedømt i forhold til områdets karakter”.

Selv om der er tale om et anerkendelsesværdigt formål, kan dette formål dog ikke tilsidesætte de landskabelige interesser, som skal varetages i landzonen. Der påhviler for kommunerne en pligt til at sikre, at de fordrede beskyttelseshensyn ikke svækkes

Kommuneplanens retningslinjer for landzoneadministrationen skal som udgangspunkt sikre friholdelse af det åbne land for anden bebyggelse end den, der er nødvendigt for driften af landbrug.

Måtte en ændret placering medfører en forrykket økonomi for ansøger findes dette forhold udelukkende at skulle tåles af ansøger.

Ved fortolkning af planlovens bestemmelser fordres det, at arealudlæg skal være planmæssigt begrundet, hvor det tillige bemærkes, at økonomiske hensyn ikke anerkendes som en relevant planmæssig begrundelse.

En ensidig varetagelse af opstillers interesser, og hvor den foreslåede placering ikke er påkrævet for anlæggets opstilling, findes tillige at være en tilsidesættelse af den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning og for at være ansvarspådragende for myndigheden, og at retsvirkningen heraf har formodningen for sig for at måtte anses af denne årsag som ugyldig.

Ugyldighed gøres endvidere gældende begrundet i ovenfor anførte forhold om, at arealudlægget påtænkes gennemført i modstrid med kommuneplanen.

Hvor der er tale om projekter eller anlæg, der er lokalplanpligtige, er kravet om overensstemmelse med kommuneplanen ufravigeligt.

Følgende anfægtes det fremlagte forslag som mangelbehæftet ved sin manglende planlægningsmæssige begrundelse.

I den udstrækning, at den konkrete planlægning finder støtte i en begrundelse til fremme af almenvellets interesser og begrundet i at virke for fremme af en kommuneplan, gøres det gældende, at kravet til nødvendighed for det konkrete arealudlæg ikke er opfyldt samt, at indgrebet har en sådan intensitet og en sådan styrke, at indgrebet i forhold til udøvelse og opretholdelse af et almindeligt familieliv for mine klienter er af en ekspropriationslignende karakter.

Det gøres herved gældende, at indgrebet i rådighedsbegrænsningen ikke står i et rimeligt forhold til målet og kan anfægtes for sin manglende proportionalitet.

Forslaget bør ved sit valg af placering sondre mellem *"nice to have"* og *"need to have"*.

Hvor en lokalplan gennemføres med et arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser, fordres der at foreligge et skærpet krav til begrundelse og nødvendighed, hvilket ikke er opfyldt i det konkret foreslåede arealudlæg, idet målet kan opnås ved en alternativ placering og på en for mine klienter mindre indgribende vis.

Det bestrides ikke, at der ved arealudlæg, der er planmæssigt begrundet, kan gennemføres lokalplaner til fordel for private, hvilket dog betinges af, at forudsætningen om den planmæssige begrundelse er opfyldt,

I den konkrete sag, er dette ikke tilfældet, idet det tillige kan påvises, at det forrede nødvendighedskrav hverken er opfyldt eller begrundet i det fremlagte forslag.

Såfremt et kommende fremlagt forslag til kommuneplantillæg og lokalplan undlader tilgodeseeelse af ejernes indsigelse, findes der at foreligge en de facto situation omfattet af planlovens § 47 om rådighedsbegrænsning af ejendommen til virkeliggørelse af en lokalplan og med et ansvarspådragende værditab til følge.

Der tages forbehold for fremsættelse af krav om ejendommens overtagelse efter ekspropriationsrettens principper, jf. planlovens § 48, analogt ved arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser om overtagelse af ejendom til et offentligt formål og mod fastsættelse af fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, idet lokalplanen i det konkrete forhold afskærer ejerne for en rimelig udnyttelse af ejendommen.

Det gøres gældende, at der foreligger en årsagsforbindelse mellem lokalplanens arealudlæg og begrænsningen i udnyttelsen af ejendommen.

Min klienter har en berettiget forventning om, at nærværende bemærkninger herunder forslag om en ændret placering på baggrund af nærværende fremstilling vil blive imødekommet forinden et færdigt forslag til lokalplan fremlægges i den fordrede offentlighedsfase.

Henset til, at der for placering af det ansøgte solenergianlæg forefindes alternative muligheder, findes det ansøgte kun at burde nyde fremme under tilgodeseeelse af de heri foreslåede ændringer eller at blive modsvaret af en forpligtelse til at yde fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, subsidiært til overtagelse af ejendommen mod fuld erstatning.

Endelig anføres det, at det foreslåede arealudlæg indebærer en så væsentlig begrænsning i ejernes mulighed for uforstyrret nydelse af ejendommen i et landskabeligt område, at artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), jf. tillægsprotokol 1, artikel 1, vedr. beskyttelse af ejendom, må anses for krænket.

Der tages forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger samt forslag til ændringer, når det offentligretlige krav om udarbejdelse og resultatet af VVM undersøgelse er opfyldt ved fremlæggelse af en redegørelse herom.

I disse undersøgelser henledes opmærksomheden på de påhvilende krav om beskyttelse følgende af naturbeskyttelsesloven, hvor det særligt bemærkes risikoen for skadevirkende forhold affødt af arealudlægget, idet området i udtalt grad benyttes til fouragering for fuglebestande med en gunstig bevaringsstatus og som nyder beskyttelse efter bestemmelser for internationale naturbeskyttelsesområder også uden for disse områder.

Uden en detaljeret gennemgang findes det konstateret, at bl.a. hvid stork aperiodisk fouragerer i området og er en dyreart, der nyder en særlig gunstig bevaringsstatus og beskyttelse i h.t. habitatdirektivet.

Følgende af planloven og VVM-bekendtgørelsens bestemmelser opfordres tilsynsmyndigheden til at fremlægge en redegørelse for kumulative effekter for det foreslåede sammenholdt med større nuværende anlæg i området og disses påvirkning for omboende.

Af anførte grunde findes det ansøgte arealudlæg at være helt uoverensstemmende med de naboretlige hensyn, der følge af den offentligretlige regulering samt naboretlige grundsætninger, hvorfor godkendelse hertil bør afvises.

Til nærværende bemærkninger bringes det endvidere i forslag, at udvalget for Teknik og Miljø forinden udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og lokalplan foretager en besigtigelse af området efter aftale med mine klienter og undertegnede.

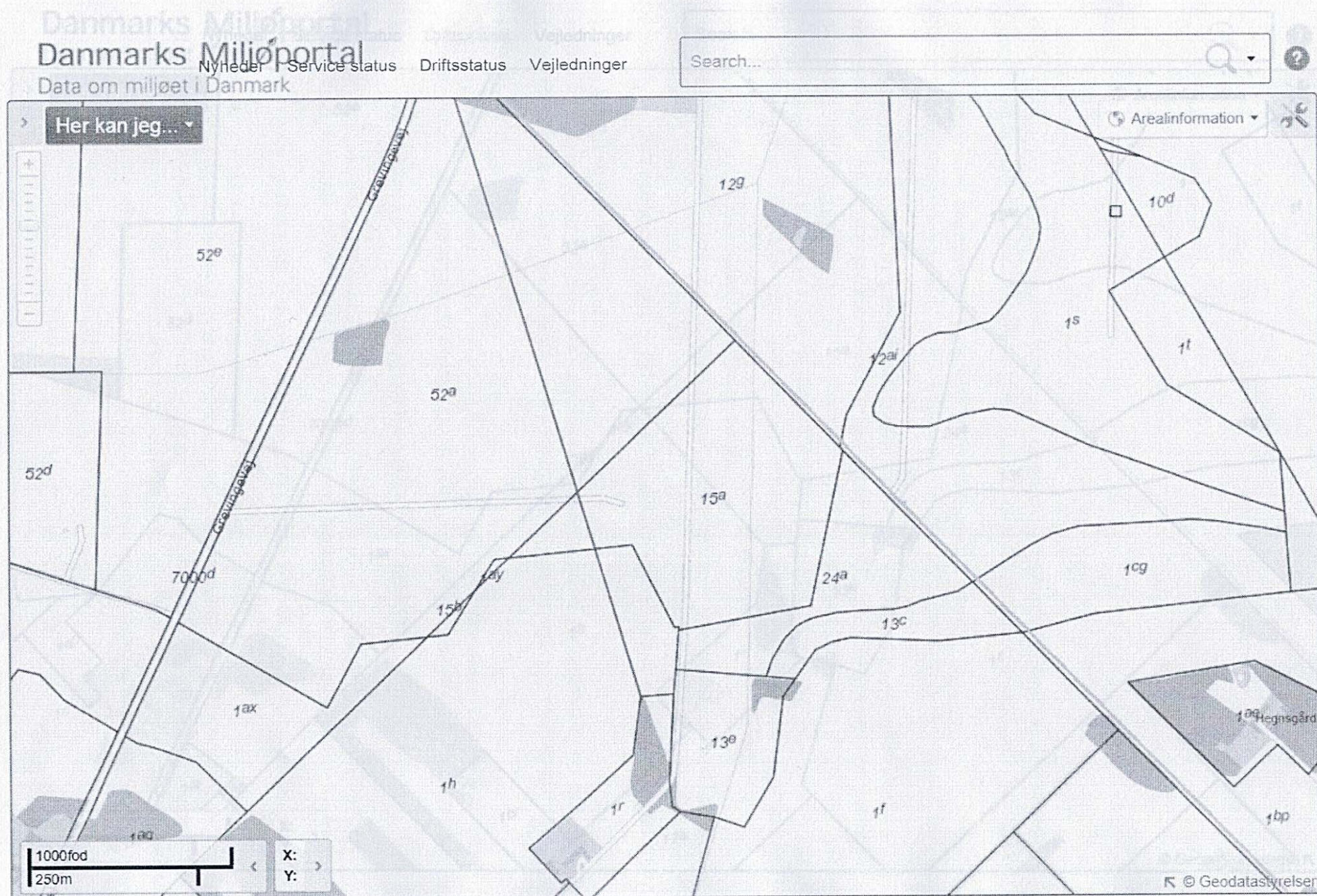
Med venlig hilsen

Børge Knakkegaard

c.c. Formanden for Udvalget for Teknik og Miljø, John Harpøth

Erik Kristensen, Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge

Bilag: Matrikelkort – indeholdende alternativt arealudlæg

Anders Klintgaard Larsen

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 2. marts 2015 08:48
Til: Plan
Cc: John Harpøth; Georg Nielsen; Erik Kristensen
Emne: Solenergianlæg - Lammefjorden - bemærkninger til projekt og VVM-undersøgelse i fordebat
Vedhæftede filer: 02.03.2015 - Indsigelse I - solcelleanlæg Erik Kristensen.docx; Billede (8).jpg
Kategorier: Journaliseret

Att. Anders Klintgaard – byplanlægger Holbæk Kommune

På vegne min klient Erik Kristensen, Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge fremsender jeg hermed bemærkninger samt foreløbige indsigelser til det under udarbejdelse værende projekt om etablering af en solcelleenergipark på inddæmmede arealer af Lammefjorden.

Ved fremkomst af et endeligt planforslag tages der forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger til herunder indsigelser mod en fremme af projektet.

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidsebjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Børge Knakkegaard, HD, Cand. Jur.

Finansiell Rådgiver med speciale i Fast Ejendom

Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse

Telefon 58521103
bknak@mail.dk

2. marts 2015

Holbæk Kommune

Att. By og Landskab, Plan

0899 Kommuneservice

Mail: plan@holb.dk

Vedr. bemærkninger til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Med skrivelse af 6. februar 2015 har min klient Erik Kristensen, ejer af ejendommen Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge modtaget tilkendegivelse om et igangværende planlægningsarbejde som forberedelse til udformning af et forslag til tillæg 15 til kommuneplan samt lokalplanforslag 6.15.

Af skrivelsen fremgår det, at Holbæk Kommune opfordrer som led i en fordebat til fremsendelse af bemærkninger til det skitserede materiale, herunder forslag til evt. ændringer i planlagte anlæg.

Det i den indledende offentlighedsfase tilgængelige materiale forud for fremlæggelse af konkret forslag til såvel tillæg til kommuneplan som til lokalplan i en offentlighedsfase findes for uddybende bemærkninger spinkelt og sparsomt.

Med forbehold for fremsendelse af supplerende bemærkninger forinden kommunalbestyrelsens godkendelse af planforslagene som grundlag for udsendelse i den lovpligtige offentlighedsfase redegøres nedestående for bemærkninger hertil.

Som udgangspunkt findes det fremlagte forslag ikke at burde nyde fremme, medmindre et andet areal-udlæg til anlæggets etablering finder sted.

Til ejerens bemærkninger anføres det, at denne har fået forelagt de af naboerne, Lone I. Nielsen og Georg Nielsen fremsendte indsigelser mod det foreslåede arealudlæg til opstilling af det foreslåede solenergi-anlæg.

De generelle indsigelser indeholdt heri tiltrædes, idet der dog ved fremsendelse af nærværende bemærkninger er tilført forhold særligt berørende indehaveren af ejendommen Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge.

Siden indehavernes erhvervelse af ejendommen i et naturområde for ca. 12 år siden er området ved hyppige ændringer affødt af etablering af areal for affaldsplacering, udvidede landbrugsbedrifter til større industrianlæg, opstilling af vindmøller med en af landets største intensiteter påført omboende miljø-belastning og en væsentlig genepåvirkning allerede forinden det påtænkte arealudlæg til opstilling af solceller i et omfang, der ligger ud over det, der ved ejerens bosættelse i området er rimeligt og har været forventeligt og som skal tåles som følge af en naturlig samfundsudvikling.

I forhold til genebelastningen ved opstilling af vindmøller er der for omboende og efter rent objektive principper tillagt disse en stærkt begrænset erstatning for nedgang i de berørte ejendommers værdi efter værditabsordningen omfattet af lov om vedvarende energi.

Det påtænkte arealudlæg for etablering af en solenergi-park vil tilføre området i almindelighed en yderligere visuel miljøbelastning og i særdeleshed en stærkt øget negativ visuel påvirkning for tilstødende naboarealer med ejendomme, der tjener et boligformål.

Den objektive fastsættelse af grundlaget for udmåling af erstatning, der ved genepåvirkning tilpligter opstiller at betale erstatning i forbindelse med opstilling af vindmøller, har ikke en tilsvarende offentligretlig objektiv bestemmelse for at tilpligte opstiller at yde ulempeerstatning for det påtænkte anlægs dominans.

I forbindelse med opstilling af vindmøller på ejendom tilhørende nabo, der ved udleje e.l. har stillet areal til rådighed herfor, blev der efter besigtigelse af taksationsmyndigheden med hjemmel i lov om ved-varende energi, jf. § 6 tillagt min klient en samlet erstatning for værdiforringelse af ejendommen på kr. 175.000 for støj- og blinkgener, skyggekast samt dominans, jf. afgørelse truffet af Taksationsmyndigheden 17. november 2011 i sag nr.11/1190 vedrørende opstilling af vindmøller ved Hagesholm i henhold til lokalplan nr. 6.11A for Holbæk Kommune.

I grundlaget for denne vurdering har taksationsmyndigheden ved udmåling af erstatning til min klient lagt vægt på, *"at der fra de udendørs opholdsarealer vil være udsyn til de projekterede møller"*.

Som det fremgår af afgørelsen er det lagt til grund, at min klients ejendom har udendørs arealer, der nyder beskyttelse for bevarelse af udsyn, og at dette hensyn af taksationsmyndigheden er fundet anerkendelsesværdigt at beskytte og at tillægge erstatning for genen.

Med hensyn til beskyttelse af arealer anføres det, at ejendommen har et betydeligt udnyttet boligområde med påmonteret kvist på 1. sal på tagets nordlige side med front direkte mod det foreslåede solenergianlæg, hvor generne ved den dominerende virkning fra vindmøller yderligere påvirkes ved det påtænkte anlægs dominans ved et skæmmende udsyn fra såvel udendørs opholdsarealer som det højtliggende boligareal.

Den tildelte erstatning modsvarede ikke i fuldt omfang den værdiforringelse af ejendommen, som ejeren har måttet konstatere ud over den værdinedgang, der efterfulgte de seneste års økonomiske afmatning.

Det ligeledes anerkendelsesværdige behov for bevarelse af et landligt miljø vil med det fremlagte forslag til arealudlæg indebære en væsentlig rådighedsbegrænsning for ejerens udnyttelse af ejendommen.

Den idylliske beliggenhed i et naturskønt område vil blive spoleret og ændre en ellers attraktiv beliggenhed til noget meget lidt attraktivt med udsigt til et dominerende anlæg.

Som udgangspunkt erkendes det, at udsigt ikke er et retsbeskyttet gode, hvortil det dog bemærkes, at tab for gener ud over en for området forventelig og acceptabel tålegrænse kan danne grundlag for erstatning, hvor den dominerende virkning overstiger denne tålegrænse.

I modsætning hertil nyder tab af herlighedsværdi ifølge gældende retspraksis en særskilt beskyttelse.

En vedtagelse af solenergianlægget som foreslået vil stærkt forringe den faktisk forekommende herlighedsværdi.

Det foreslåede projekt findes at måtte anerkende prioritetsprincippet, *”først i tid – bedst i ret”*.

Såfremt det fremlagte forslag som grundlag for udarbejdelse af et forslag til kommuneplantillæg samt lokalplan opretholdes, tages allerede på nuværende tidspunkt forbehold for fremsættelse af krav om erstatning hvilende på naboretlige grundsætninger.

Ved opstilling af solenergianlæg fordres det, at der tages hensyn til omboende, idet direkte hjemmel i en lokalplan til opsætning af solenergianlæg ikke sætter de naboretlige grundsætninger ud af kraft.

Som alternativ til det fremlagte foreslås den østlige del af det todelte anlæg opgivet eller placeret med en parallelforskydning på ca. 7-900 m i nordøstlig retning, i al væsentlighed på matr. nr. 52 a og 15 a, og om fornødent evt. med en mindre andel af anlægget placeret på den nordlige del af matr. nr. 1h, hvorved en friholdelse for dominanseffekt og begrænset visuel genepåvirkning kan tilvejebringes for omboende i almindelighed og for mine klient i særdeleshed.

Et udtræk med matrikulær opdeling for det relevante område fra Danmarks Miljøportal vedlægges med angivelse af en placering, der bør tilstræbes gennemført nord for den indtegnede linje, der forbinder Grevingevej og det nordvestligste punkt på min klients ejendom.

Det til anlægget fornødne arealudlæg med den foreslåede ændrede placering kan gennemføres med respekt af den indtegnede kystnærhedszone.

Det udlagte område for etablering af det konkrete solenergianlæg er i h.t. gældende kommuneplan for Holbæk Kommune udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde baseret på Statsforvaltningens jordbrugsanalyse, jf. cirkulære nr. 97/2010 om varetagelse af jordbrugsmæssige interesser.

Der citeres fra planens retningslinjer anført i gældende kommuneplan for Holbæk Kommune, hvor det anføres

”arealer til jordbrugsdrift bør i højest muligt omfang friholdes for andre aktiviteter, der vil være begrænsende for erhvervet. Ved inddragelse af arealer til ikke-jordbrugsmæssige formål, herunder arealer til byvækst, til veje og tekniske anlæg og arealkrævende ferie- og fritidsformål, forudsættes det, at der lægges vægt på, at forbruget af landbrugsjord ikke bliver større end højst nødvendigt, især inden for de særligt værdifulde landbrugs-områder”.

Til støtte for fremsættelse af nærværende forslag findes arealudlægget at være udtryk for en ensidig begunstiggelse af jordejerens og opstillerens interesser, hvor hensyn følgende af planlovens generalbestemmelse i § 1 ikke er tilgodeset, der citeres

”Loven skal sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet”

For så vidt angår særligt værdifulde landbrugsområder anføres det om statslige interesser, at

”der skal sikres tilstrækkelige arealer i kommuneplanlægningen til, at der kan sikres et bæredygtigt jordbrug. Dette skal blandt andet ske ved, at forbruget af landbrugsjord til ikke-jordbrugsmæssige anvendelser begrænses mest muligt og sker på en måde, så der fortsat er store sammenhængende landbrugsarealer”.

Det fremlagte forslag findes med bl.a. ovennævnte argumentation i modstrid med kommuneplanen og i sin udformning ligeledes i modstrid med planlovens bestemmelser om behørig hensyntagen til natur og omboende.

Om det foreslåede areal erindres det om områdets historik, hvor det frugtbare agerland er fremkommet ved en intensiv digebygning samt et vidtforgrenet afdræning af området.

Det foreslåede anlæg indebærer ifølge fremlagte snittegninger nedramning af minimum. 30.000 stk. pæle i en dybde af 180 cm i et område, der ligger ca. 2,5 – 3 m under havoverfladen.

Denne proces har med en overvejende sandsynlighed formodningen for sig, at den omfattende afdræning vil blive beskadiget. Således findes på omliggende arealer til opførte vindmøller fremkomst af betydelige arealer med overfladevand. En tilstand, der ikke forelå på de omhandlede arealer forinden opstilling af møllerne.

Afledning af kloak- og spildvand fra min klients ejendom finder sted gennem nedsivningsanlæg.

Ud over en tilstopning af disse anlæg hos omboende er påregnelig ved beskadigelse af områdets rørførte afdræning, vil en stigende grad af overfladevand være af truende karakter med oversvømmelse og beskadigelser til følge hos min klient.

Allerede faktisk forekommende problemer, hvor min klient har foretaget resultatløse opfordringer til ejeren af opstillingsarealet om at foretage afhjælpning ved oprensning og skadeudbedring af tilstoppede afledningsdræn, har påbudt betydelige gener i form af tilstoppede sivedræn med tilbageløb til følge og aperiodisk manglende mulighed for at kunne anvende ejendommens afløbssystemer.

Denne uacceptable tilstand har sandsynligheden for sig at ville blive forstærket og forøget med tab til følge for min klient.

Det findes således helt ubetænkeligt uanset anlæggets endelige placering at tilpligte tilsynsmyndigheden som vilkår for evt. myndighedsgodkendelse at pålægge opstiller et skærpet erstatningsansvar (præsumptionsansvar) ved skader forvoldt ved ledningsbrud.

Det bestrides dog ikke, at kommunalbestyrelsen har den fornødne kompetence til at fremme etablering af et solenergianlægget ved vedtagelse af tillæg til gældende kommuneplan, hvilket dog betinger, at der i overvejelser om et ændret arealudlæg indgår en afvejning af det ansøgte hensyntagen til omboende.

Den fremlagte begrundelse herfor findes utilstrækkelig for indgrebets nødvendighed og intensitet, idet indgrebets styrke ikke findes proportionalt i en situation, hvor anlægget kan gennemføres ved en ændret placering.

Endvidere savnes der bl.a. en begrundelse for solenergianlæggets placering uden tilknytning til byområder, hvilket som udgangspunkt i Energistyrelsens vejledning af september 2012 findes ikke at burde sted.

Begrundelse for denne fravigelse findes ikke at være fremlagt.

Herudover fremgår det af Naturstyrelsens vejledende udtalelse af juni 2013 om opsætning af solenergianlæg,

”at selv om en lokalplan berettiger opsætning af solenergianlæg, medfører dette således ikke, at en nabo, som føler sig generet af anlægget ikke kan påberåbe sig de naboretlige grundsætninger. Derfor bør kommunerne indtænke hensyn til eventuelle naboer i lokalplanlægningen for at forhindre nabo-konflikter”.

De naboretlige grundsætninger er i vejledningen beskrevet således,

”en ejer ikke må råde over sin ejendom på en måde, der uretmæssigt begrænser andre ejeres råden over deres ejendom. Udnyttelsen af ens ejendom skal således ske med respekt for andres ejendom”.

Disse hensyn findes ikke varetaget i det fremlagte planforslag, hvor det for min klient tværtimod gøres gældende, at det foreslåede solenergianlæg medfører krænkelse af pligtige hensyn og retsgrundsætninger.

Fra retspraksis kan der bl.a. henvises til kendelse fra Natur- og Miljøklagenævnet, NMK-33-00741, hvorfra der citeres

”ved vurderingen af om en konkret foranstaltning udløser lokalplanpligt, må der først og fremmest lægges vægt på, om foranstaltningen vil medføre en væsentlig ændring af det bestående miljø. Der skal således foretages en konkret vurdering af projektets konsekvenser for det pågældende område. Der må her ses på projektets omfang og projektets konkrete, visuelle, funktionelle og miljømæssige konsekvenser bedømt i forhold til områdets karakter”.

Selv om der er tale om et anerkendelsesværdigt formål, kan dette formål dog ikke tilsidesætte de landskabelige interesser, som skal varetages i landzonen. Der påhviler for kommunen en pligt til at sikre, at de fordrede beskyttelseshensyn ikke svækkes

Kommuneplanens retningslinjer for landzoneadministrationen skal som udgangspunkt sikre friholdelse af det åbne land for anden bebyggelse end den, der er nødvendigt for driften af landbrug.

Måtte en ændret placering medfører en forrykket økonomi for ansøger findes dette forhold udelukkende at skulle tåles af ansøger.

Ved fortolkning af planlovens bestemmelser fordres det, at arealudlæg skal være planmæssigt begrundet, hvor det tillige bemærkes, at økonomiske hensyn ikke anerkendes som en relevant planmæssig begrundelse.

En ensidig varetagelse af opstillers interesser, og hvor den foreslåede placering ikke er påkrævet for anlæggets opstilling, findes tillige at være en tilsidesættelse af den forvaltningsretlige lighedsgrund-sætning og for at være ansvarspådragende for myndigheden, og at retsvirkningen heraf har formodningen for sig for at måtte anses af denne årsag som ugyldig.

Ugyldighed gøres endvidere gældende begrundet i ovenfor anførte forhold om, at arealudlægget påtænkes gennemført i modstrid med kommuneplanen.

Hvor der er tale om projekter eller anlæg, der er lokalplanpligtige, er kravet om overensstemmelse med kommuneplanen ufravigeligt.

Følgende anfægtes det fremlagte forslag som mangelbehæftet ved sin manglende planlægningsmæssige begrundelse.

I den udstrækning, at den konkrete planlægning finder støtte i en begrundelse til fremme af almenvellets interesser og begrundet i at virke for fremme af en kommuneplan, gøres det gældende, at kravet til nødvendighed for det konkrete arealudlæg ikke er opfyldt samt, at indgrebet har en sådan intensitet og en sådan styrke, at indgrebet i forhold til udøvelse og opretholdelse af et almindeligt familieliv for min klient er af en ekspropriationslignende karakter.

Det gøres herved gældende, at indgrebet i rådighedsbegrænsningen ikke står i et rimeligt forhold til målet og kan anfægtes for sin manglende proportionalitet.

Forslaget bør ved sit valg af placering sondre mellem *”nice to have”* og *”need to have”*.

Hvor en lokalplan gennemføres med et arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser, fordres der at foreligge et skærpet krav til begrundelse og nødvendighed, hvilket ikke er opfyldt i det konkret foreslåede arealudlæg, idet målet kan opnås ved en alternativ placering og på en for min klient mindre indgribende vis.

Det bestrides ikke, at der ved arealudlæg, der er planmæssigt begrundet kan gennemføres lokalplaner til fordel for private, hvilket dog betinges af, at forudsætningen om den planmæssige begrundelse er opfyldt,

I den konkrete sag, er dette ikke tilfældet, idet det tillige kan påvises, at det fordrer nødvendighedskrav hverken er opfyldt eller begrundet i det fremlagte forslag.

Såfremt et kommende fremlagt forslag til kommuneplantillæg og lokalplan undlader tilgodeseeelse af ejerens indsigelse, findes der at foreligge en de facto situation omfattet af planlovens § 47 om rådighedsbegrænsning af ejendommen til virkeliggørelse af en lokalplan og med et ansvarspådragende værditab til følge.

Der tages forbehold for fremsættelse af krav om ejendommens overtagelse efter ekspropriationsrettens principper, jf. planlovens § 48, analogt ved arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser om overtagelse af ejendom til et offentligt formål og mod fastsættelse af fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, idet lokalplanen i det konkrete forhold afskærer ejeren fra en rimelig udnyttelse af ejendommen.

Det gøres gældende, at der foreligger en årsagsforbindelse mellem lokalplanens arealudlæg og begrænsningen i udnyttelsen af ejendommen.

Min klient har en berettiget forventning om, at nærværende bemærkninger herunder forslag om en ændret placering på baggrund af nærværende fremstilling vil blive imødekommet forinden et færdigt forslag til lokalplan fremlægges i den fordrer offentlighedsfase.

Henset til, at der for placering af det ansøgte solenergianlæg forefindes alternative muligheder, findes det ansøgte kun at burde nyde fremme under tilgodeseeelse af de heri foreslåede ændringer eller at blive modsvaret af en forpligtelse til at yde fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, subsidiært til overtagelse af ejendommen mod fuld erstatning.

Endelig anføres det, at det foreslåede arealudlæg indebærer en så væsentlig begrænsning i ejernes mulighed for uforstyrret nydelse af ejendommen i et landskabeligt område, at artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), jf. tillægsprotokol 1, artikel 1, vedr. beskyttelse af ejendom, må anses for krænket.

Der tages forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger samt forslag til ændringer, når det offentligretlige krav om udarbejdelse og resultatet af VVM undersøgelse er opfyldt ved fremlæggelse af en redegørelse herom.

I disse undersøgelser henledes opmærksomheden på de påhvilende krav om beskyttelse følgende af naturbeskyttelsesloven, hvor det særligt bemærkes risikoen for skadevirkende forhold affødt af arealudlægget, idet området i udtalt grad benyttes til fouragering for fuglebestande med en gunstig bevaringsstatus og som nyder beskyttelse efter bestemmelser for internationale naturbeskyttelsesområder også uden for disse områder.

Uden en detaljeret gennemgang findes det konstateret, at bl.a. hvid stork aperiodisk fouragerer i området og er en dyreart, der nyder en særlig gunstig bevaringsstatus og beskyttelse i h.t. habitatdirektivet.

Følgende af planloven og VVM-bekendtgørelsens bestemmelser opfordres tilsynsmyndigheden til at fremlægge en redegørelse for kumulative effekter for det foreslåede sammenholdt med større nuværende anlæg i området og disses påvirkning for omboende.

Af anførte grunde findes det ansøgte arealudlæg at være helt uoverensstemmende med de naboretlige hensyn, der følge af den offentligretlige regulering samt naboretlige grundsætninger, hvorfor godkendelse hertil bør afvises.

Til nærværende bemærkninger bringes det endvidere i forslag, at udvalget for Teknik og Miljø forinden udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og lokalplan foretager en besigtigelse af området efter aftale med mine klienter og undertegnede.

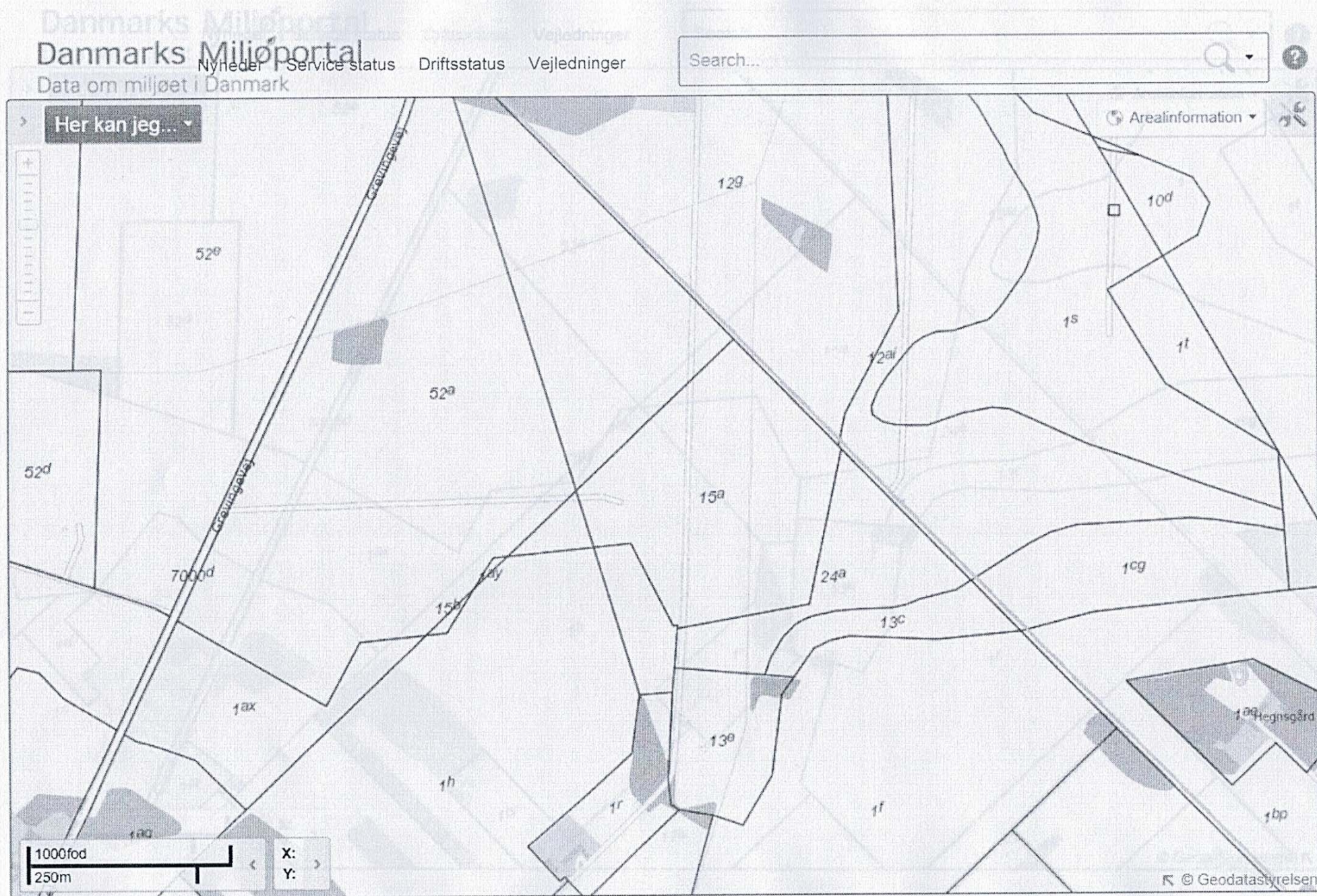
Med venlig hilsen

Børge Knakkegaard

c.c. Formanden for Udvalget for Teknik og Miljø, John Harpøth

Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, Gislinge Fjordvej 10, 45432 Gislinge

Bilag: Matrikelkort – indeholdende alternativt arealudlæg

Plan

Fra: Anders Klintgaard Larsen
Sendt: 14. juli 2015 14:26
Til: Plan
Emne: VS: Kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden
Vedhæftede filer: 09.04.2015 - supplerende indsigelse - solcelleanlæg.docx

Fra: Børge Knakkegaard [<mailto:bknak@mail.dk>]
Sendt: 9. april 2015 10:12
Til: Plan
Cc: John Harpøth; Georg Nielsen; Erik Kristensen
Emne: Kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden

Under henvisning til ovennævnte planforslag samt min skrivelse af 2. marts 2015 med angivelse af bemærkninger til samt indsigelser mod planforslaget fremsendes hermed supplerende indsigelse vedrørende analyse af forventelige forøgede påvirkninger affødt af reflekterende støj.

Vi henstiller at disse indsigelser indgår i forvaltningens arbejde med planforslaget.

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard, HD, Cand. jur.
Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse
+ 45 58521103

Børge Knakkegaard, HD, Cand. Jur.

Finansiell Rådgiver med speciale i Fast Ejendom

Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse

Telefon 58521103
bknak@mail.dk

9. april 2015

Holbæk Kommune

Att. By og Landskab, Plan

0899 Kommuneservice

Mail: plan@holb.dk

Vedr. bemærkninger til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

I skrivelser af 2. marts d.å. har jeg på vegne Lone I. Nielsen, Georg Nielsen Gislinge Fjordvej 10 og Erik Kristensen, Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge fremsendt indsigelser mod de i en forundersøgelsesfase fremlagte forslag til kommuneplan og lokalplan som grundlag for myndighedsgodkendelse til etablering af et solcelleanlæg på de inddæmmede arealer.

I disse henvendelser tog jeg på indsigernes vegne forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger til det foreslåede.

Det er Holbæk Kommune bekendt, at indsigerne er nært boende til det på en meget problematisk vis opførte vindmølle anlæg, og at det efter en konkret og individuel vurdering tillige er indsigernes opfattelse at være tildelt en langt fra dækkende erstatning for de gener i form af den forringede udnyttelse af deres ejendomme, som vindmøllerne har påført dem.

Denne udmålte erstatning hviler på et grundlag om bedømmelse af vindmøllernes dominans, tab af herlighedsværdi og ikke mindst støjvirkning fra drift af vindmøllerne.

I det konkrete forhold konstateres det allerede nu, at driften af vindmøllerne er forbundet med vanskeligheder med at overholde de for driftsformen gældende støjgrænser.

Udover allerede fremførte indsigelser mod det planlagte solcelleanlæg fører konstaterede problemer om den fra vindmøller afledte støj til at fordre, at forslag til fremlæggelse i en offentlighedsfase af planforslag, ledsages af dokumentation for, at reflekterende lydbølger fra de planlagte ca. 85-90.000 solpaneler ikke forøger det samlede støjniveau.

Det gøres gældende, at solpanelernes faste overflade i modsætning til jordbund har formodningen stærkt for sig at medføre kraftig lydrefleks.

Det forventes, at dette forhold belyses og dokumenteres på en videnskabelig vis med en afkræftelse af, at solcelleanlægget ikke forøger støjpåvirkningen.

Måtte resultatet af sådanne undersøgelser påvise eller blot sandsynliggøre et forøget støjniveau, findes det forventeligt, at der meddeles afslag på det ansøgte subsidiært, at anlægget forskydes, som foreslået i vor tidligere oven for nævnte indsigelser.

Med venlig hilsen

Børge Knakkegaard

c.c. Formanden for Udvalget for Klima og Miljø, John Harpøth

Lone I. Nielsen og Georg Nielsen

Erik Kristensen

Plan

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 23. juni 2015 17:32
Til: Plan
Cc: Erik Kristensen; Georg Nielsen
Emne: Solcelleanlæg på Lammefjorden
Vedhæftede filer: 23.06.2015 - Vedståelse af indsigelser - HK.docx

Kategorier: Journaliseret på: [2015 / 29362] - Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 6.15 og forslag til kommuneplantillæg nr. 15

Att. Anders Klintgaard m.fl.

En fastholdelse af indsigelser mod det fremlagte planforslag opretholdes fsva. angår gennerelle indsigelser, jf. medfølgende skrivelse og forventes således, at indgå i det planlægningsarbejde.

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard, HD, Cand. jur.
Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse
+ 45 58521103

Børge Knakkegaard, HD, Cand. Jur.

Finansiell Rådgiver med speciale i Fast Ejendom

Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse

Telefon 58521103
bknak@mail.dk

23. juni 2015

Holbæk Kommune

Att. By og Landskab, Plan

0899 Kommuneservice

Mail: plan@holb.dk

Vedr. bemærkninger til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

På vegne Erik Kristensen, Gislinge Strandvej 8 samt Lone og Georg Nielsen, Gislinge Strandvej 10, 4532 Gislinge tilkendegives hermed i øvrigt som fremført på borgermøde afholdt g.d. på Katrinedalskolen, Gislinge, at tidligere fremsatte indsigelser af generel karakter mod det fremlagte planforslag opretholdes.

Ligeledes bemærkes det ordentligvis, at indsigelser af konkret karakter afgrænset til tidligere fremlagte planforslag vedrørende anlægsområde II, beliggende Øst for Grevingevej fortsat forbeholdes evt. i en modificeret og ændret form, såfremt et nyt planforslag måtte fremkomme, jf. kommunalbestyrelsens tilkendegivelse om, at planlægning for dette delområde igangsættes med udgangspunkt i en ændret afgrænsning.

Med disse bemærkninger tages der således forbehold for fremsættelse af ændrede samt yderligere indsigelser, såfremt planlægning med en ændret afgrænsning måtte føre til et nyt planforslag.

Modtagelsen af nærværende forbehold bedes venligst bekræftet.

Med venlig hilsen

Børge Knakkegaard

Plan

Fra: Lis Hansen <lhh76@hotmail.com>
Sendt: 24. juni 2015 11:02
Til: Plan
Emne: Indsigelse vedr. lokalplan 6.15
Vedhæftede filer: Indsigelse vedr.docx

Kategorier: Journaliseret på: [2015 / 29362] - Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 6.15 og forslag til kommuneplantillæg nr. 15

Hermed fremsendes indsigelse vedr. lokalplan 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.
Mvh Lis og Allan Hansen

Indsigelse vedr. Lokalplan 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Undertegnede ønsker hermed at gøre indsigelse vedr. lokalplan 6.15 delområde I.

På formationsmødet d. 22/6-15 blev der redegjort for at omtalte solcelleområde ikke ville medføre støj, samt at hovedkonklusionen var, "ingen væsentlige negative miljøkonsekvenser".

Samtidig fremgik det dog på mødet, at fagfolk har foretaget to af hinanden uafhængige støjmålinger. Det vil sige, der er målt på støjen fra de nær ved liggende vindmøller og et anslået støjniveau fra solcellerne, og så er de to tal lagt sammen. Man har således ikke forsøgt sig med beregninger på, om det vil udgøre en væsentlig forskel i det samlede støjniveau, når støjen fra vindmøllerne kastes ned på solcellerne og reflekteres videre derfra. Dette er naturligvis særligt interessant set fra vores synsvinkel, da lyden formentlig vil blive kastet i retning af vores ejendom – Adellers Allé 183. Derfor er bekymringen også, om en fuldførelse af solcelleanlægget vil forringe værdien af vores ejendom betragteligt.

Der fremkom på mødet et konstruktivt forslag om, at man kigger til Tyskland og undersøger deres erfaringer med støj, når vindmøller og solcelleanlæg er placeret i nærheden af hinanden. Vi vil med denne indsigelse anmode om, at dette forslag efterprøves.

På mødet kom der ligeledes frem, at der findes områder på Lammefjorden, som kunne anvendes til solcelleanlæg uden at det kunne blive til gene for naboer, i det der er områder, hvor der ikke er bebyggelse i umiddelbar nærhed. Derfor vækker det naturligt undren, at et sådant anlæg ønskes placeret så det kan blive til gene for mennesker. Forvaltningen i Holbæk kommune har foreslået Stig Andersson at tale med implicerede naboer, men dette er i lighed med vindmølleprojektet ikke sket. Hr. Andersson er ej heller bosiddende i området, så bekymringen herom er givet ikke overvældende.

En indsigelse udarbejdet af en advokat vægter langt tungere end denne, for så længe regler og paragraffer er opfyldt er det meget vanskeligt at komme med argumenter, der er af en sådan karakter, at de vil kunne påvirke politikkerne – og naturligt nok – dog har vi en forhåbning om at ganske almindelig bekymring og omtanke for de berørte beboere i området, vil blive vægtet højt i denne sag, og forhåbentlig medføre at projektet, (som jo i sig selv er godt) flyttes til et område, hvor det ikke kan være til gene for naboer, og hvor landbrugsjorden måske endda er ringere.

MVh :

Lis og Allan Hansen

Adellers Allé 183

4520 Svinninge

Plan

Fra: Yrsa Larsen <aylarsen@hotmail.com>
Sendt: 24. juni 2015 12:05
Til: Plan
Emne: Indsigelse vedr. lokalplan 6.15
Vedhæftede filer: Indsigelse.docx

Kategorier: Journaliseret på: [2015 / 29362] - Endelig vedtagelse af lokalplan nr. 6.15 og forslag til kommuneplantillæg nr. 15

Hermed fremsendes indsigelse vedr. lokalplan 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Mvh

Yrsa og Aage Larsen

Indsigelse vedr. lokalplan 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Undertegnede ønsker hermed at indgive en indsigelse vedr. lokalplan 6.15 delområde I.

Af informationsmødet d. 22/6-15 fremgik det, at der vil være græs mellem solcellerne. Da vi har jord som støder direkte op til solcelleanlægget, frygter vi en øgning i ukrudt på egne marker, da frø vil blive spredt med vinden.

Stigende støj samt evt. genskin fra anlægget er en anden bekymring. Det kom på informationsmødet frem, at man ikke har forsøgt at lave beregning på, hvordan støjen fra de nær ved liggende vindmøller vil blive påvirket når den kastes ned på skærmene fra solcellerne og reflekteres videre herfra. Man har beregnet støj fra vindmøllerne og anslået støj fra solcelleanlægget og så lagt de to tal sammen, og dette resultat er under acceptabelt niveau, men vi frygter at et samspil af møller og solceller vil kunne give et andet resultat.

Det er en kendt sag, at vindmøllerne giver gener for de omkringboende, så selv en minimal yderligere øgning i den eksisterende støj vil være mærkbar.

Som landmand vækker placeringen af solcelleanlægget delområde I kraftig undren. De 22 ha jord som der er tale om, er god landbrugsjord. Der findes andre jordlodder på Lammefjorden som er af langt ringere kvalitet set ud fra et landbrugs perspektiv. Hertil kommer at en anden placering kunne tage yderligere hensyn til beboerne på Lammefjorden, da der findes jordlodder, hvor der ikke er beboelse i umiddelbar nærhed f.eks nær Novoren. Hr. Stig Andersson har Hagesholm til salg, og det er nok ret afgørende for anmodningen om placeringen af delområde I. Dog mener vi ikke at det er rimeligt, at man placerer et solcelleanlæg så det ikke kan skabe gene for én selv, men man sikrer samtidig at værdien på ens egen ejendom ikke forringes af et sådant anlæg, og så sælger man sin ejendom uden de 22 ha som solcellerne er placeret på. Der er ingen tvivl om, at det er en god forretning for Hr. Stig Andersson og vi har respekt for dygtige forretningsfolk, men det kan også blive for dygtigt, når det bliver på bekostning af andre folk og muligt værditab på deres ejendomme. Det virker oplagt, at solcelleanlægget ønskes opført kun med profit for øje for Hr. Stig Anderson idet Hagesholm er til salg, og for os at se kan det ikke være rimeligt, at anlægget får placering som ønsket i delområde I.

Det er vores forhåbning, at politikerne i Holbæk kommune vil tage ovenstående betragtninger med i deres beslutning, og forhåbentlig bede Hr. Stig Andersson finde en anden placering, som ikke kan blive til gene for øvrige beboere på Lammefjorden.

Mvh

Yrsa og Aage Larsen

Adelers Allé 177

4520 Svinninge

Mads Næsgaard Schmidt

Fra: Plan
Sendt: 30. juli 2015 14:23
Til: Mads Næsgaard Schmidt
Emne: VS: Høringssvar vedr. solcelleanlæg
Vedhæftede filer: Høringssvar til lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.docx; 2011-11-22_Høringssvar Ålborg Universitet_bekendtgørelsesændring.pdf; DASAM hoeringssvar-vindmoeller-nov-2011.pdf

Fra: Boye Jensen [<mailto:c.boy.jensen@gmail.com>]
Sendt: 29. juli 2015 23:47
Til: Plan
Emne: Høringssvar vedr. solcelleanlæg

Til Holbæk Kommune

Hermed høringssvar til lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Vedhæftet høringssvar dels fra Ålborg U. og DASAM der henvises til i høringssvaret.

Med venlig hilsen

Boye Jensen
Kirsebærhaven 5,
4532 Gislinge

Høringssvar til lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Gislinge d.29juli 2015

Ang. Miljørapporten

Miljørapporten behandler slet ikke den lavfrekvente støj/infralyden i naboboliger og alene af den grund bør Miljørapporten afvises.

Det er en kendt sag i dag, at den antagelse Miljøstyrelsens har givet udtryk for, hvor en udendørs støjbelastning ved nabobolig på 44dB(A) betød at der ikke var problemer med lavfrekvent støj/infralyd indendørs hos naboer, ikke er rigtig.

At Miljøstyrelsen har givet udtryk for dette er dybt dybt underligt, da Miljøstyrelsen i deres egne rapporter og dokumenter har vidst siden 2006 og 2008 at selvom den udendørs støjgrænse på 44dB(A) var overholdt var den lavfrekvente støj dobbelt så kraftig som den tilladte grænseværdi.

Mange naboer til kæmpevindmøllerne på Lammefjorden har grænseværdier ved 8m/sek. meget tæt ved 44dB(A) således også Grevingevej 3, som er nærmeste nabo til solcelleanlægget.

I Miljørapportens punkt 7 skrives: *Miljøstyrelsens vejledning fastsætter dog ikke konkrete grænseværdier for solcelleanlæg placeret i det åbne land, men at støjgrænsen ved den nærmeste liggende enkeltbolig ikke må overstige grænseværdier på 45dB(A) om dagen, 40dB(A) om aftenen og 35dB(A) om natten.*

Dvs. at solcelleanlæggets og vindmøllernes samlede støjbidrag udendørs hos nabo ikke må overstige 40dB(A) om aftenen og 35dB(A) om natten.

Dette er således den anden grund til at solcelleanlægget slet ikke kan etableres da nærmeste naboejendom allerede har en udendørs støjbelastning der overstiger disse grænseværdier som mærkværdigvis er tilladte for vindmøller, men ikke for solcelleanlæg.

Det er vel at mærke kun ved vindhastigheden 8m/sek. men hvad så når det blæser 10-15m/sek.?

Der var en årsag til at støjekspertes fra Ålborg Universitet i deres høringssvar til den nye bekendtgørelse for vindmøller (trådte i kraft 1jan 2012) skrev at den udendørs støj ved nærmeste nabo ikke måtte overstige 35dB(A) hvis man ville sikre at den lavfrekvente støjgrænse på 20dB blev overholdt. (Høringssvaret fra Ålborg U. er vedhæftet).

Ligeledes gav DASAM landets øverste lægelige organ i deres høringssvar til samme bekendtgørelse, udtryk for samme niveau af den udendørs grænseværdi på 35dB(A) for at sikre at der ikke kom problemer med andre former for støj.(DASAMs høringssvar er vedhæftet).

Solcellernes refleksion af kæmpevindmøllernes støj er meget stor, idet kæmpevindmøllernes højde og meget tætte placering i forhold til solcellerne betyder at en stor del af solcelleparken vil direkte udsende refleksionsstøj til omgivelserne.

Miljørapporten vurderer denne situation med en effektforøgelse på <0,1dB(A). Den vurdering siger logikken, ikke har hold i virkeligheden, og slet ikke for os naboer der har kendskab til kæmpevindmøllernes støjpåvirkning i forbindelse med andre bygninger.

Denne vurdering med den samlede effektforøgelse på <0,1dB(A) er så udokumenteret i forhold til det konkrete projekt at Miljørapporten også her skal afvises.

I dag har vi heldigvis et måleapparat til måling af indendørs lavfrekvent støj direkte i naboejendommene og det vil således efterfølgende kunne dokumenteres om Miljørapportens forudsætninger holder og at støjgrænserne er overholdt især indendørs.

Viser det sig at solcelleanlægget i forhold til de nærmeste naboer ikke kan overholde den lavfrekvente støjgrænse indendørs på 20dB ved direkte målinger som solcelleanlægget skal kunne overholde, må det betyde at solcelleanlægget, hvis det etableres, skal afmonteres igen og arealet overgå til alm. landbrugsareal.

Under punkt 7.4 Afværgeforanstaltninger skrives i Miljørapporten: *Det er i tilsvarende projekter vurderet, at solcelleanlægget ikke vil virke som en plan, tæt akustisk hård flade, der reflekterer støjen direkte mod naboer. Sammenholdt med, at solcellerne står med "ryggen" til vindmøllerne, vurderes det, at bidraget, som tidligere nævnt, vil være minimalt.*

For det første: hvilke tilsvarende projekter refererer Miljørapporten til? Det bliver ikke oplyst. Kan disse projekter sammenlignes med dette projekt?

For det andet vil en stor del af solcellerne, ikke står med "ryggen" til vindmøllerne, men tværtimod ligge med fladen således at støjrefleksion ud i omgivelserne i retning mod de nærmeste naboer, vil ske.

Punkt 11. Mangler ved Miljørapporten. Her skrives: *Det vurderes, at vidensgrundlaget generelt har været tilstrækkeligt til vurdering af påvirkninger af miljøet, det gælder også ift. beregningerne og vurderingerne af støj.*

Jeg er hamrende uenig med denne vurdering. Jeg mener ikke vidensgrundlaget er i orden, da man ikke tager landets største lydeksperter og lægelige eksperter med i vidensgrundlaget. Man kunne fristes til at spørge: Hvor har I vidensgrundlaget fra?

Jeg har stillet en række spørgsmål som jeg forventer at få direkte svar på.

Miljørapporten skal afvises med alle de mangler der er mht. støj, specielt lavfrekvent støj og infralyd.

Med venlig hilsen

Boye Jensen

Kirsebærhaven 5,

4532 Gislinge

Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K

Aalborg, 22. november 2011

Høringssvar vedrørende revision af bekendtgørelse om støj fra vindmøller

Vi glæder os over, at Miljøstyrelsen – efter adskillige års afvisning af problemet – endelig erkender, at der er behov for regler for lavfrekvent støj fra vindmøller.

Vi kan derimod ikke tilslutte os de foreslåede regler.

Grænsen på 20 dB er den samme som for andre virksomheder om natten, og det giver indtryk af, at borgerne er beskyttet på samme måde overfor vindmøllestøj.

Det er dog langt fra tilfældet, især fordi støjen fra vindmøller skal beregnes og ikke måles hos naboerne. Den beregningsmetode, der er givet i forslaget, giver for lave værdier.

De to vigtigste årsager er:

- De lydisolationstal for danske boliger, der er benyttet ved udarbejdelsen af forslaget, er ikke målt korrekt. Kort fortalt er fejlen, at man ikke har opsøgt målepositioner, hvor støjen er kraftigst indenfor rummets opholdsarealer, sådan som Miljøstyrelsens anbefalede målemetode gør opmærksom på, er vigtigt.
- Herudover tager forslaget udgangspunkt i, at grænseværdien må overskrides i 33 % af naboehusene og ikke som i et tilsvarende tilfælde kun i 10 %.

De følgende kommentarer tager udgangspunkt i den eksisterende bekendtgørelse¹ og Miljøministeriets forslag til ændring².

Specifikke kommentarer vedrørende lavfrekvent støj

1. Vi er enige i, at grænseværdien for lavfrekvent støj bør være den samme som for andre støjklender, og da vindmøller kører døgnet rundt, bør det som foreslået være værdien for aften og nat på 20 dB³.
2. Vi har forståelse for, at det kan være hensigtsmæssigt at måle støjen tæt ved møllen og beregne støjen hos naboerne, fremfor at måle direkte hos naboerne. Det må så til gengæld

være et absolut krav, at beregningen udføres på grundlag af den bedste tilgængelige viden, og det er ikke tilfældet i forslaget.

3. Der er lavet flere systematiske fejl i de lydisolutionsmålinger⁴, der danner grundlag for forslagets værdier for lydisolation.

- a. Der er lavet fejl i lydmålingerne inde, sådan at tallene for lydisolationen bliver for høje og ikke kan anvendes til at beregne den støj, personer udsættes for indendørs.

Problemstillingen ved lave frekvenser er, at støjens styrke varierer meget indenfor et rum. Ifølge Miljøstyrelsens anbefalede målemetode³ skal man derfor tilstræbe at måle i positioner indenfor rummets opholdsarealer, hvor støjen er særligt kraftig. Dette skete imidlertid ikke under målingerne af lydisolationen.

Sammen med en svensk kollega har vi påpeget fejlen i en kommentar i det videnskabelige tidsskrift, hvor målingerne blev publiceret⁵, og vi har herhjemme forklaret fejltagelsen i en kronik i Berlingske⁶.

I et svar⁷ til kommentaren synes Miljøstyrelsens medarbejder, Jørgen Jakobsen, at mene, at det er ligegyldigt, om man måler i de kraftigste områder eller ej. Dette er selvsagt forkert. Medforfatteren fra Delta til den oprindelige publikation har ikke underskrevet svaret, og det er ikke lykkedes at opklare, om han deler synspunkterne deri.

Når den aktuelle fejl begås, er målemetoden stort set lig med en internationalt standardiseret metode (ISO 140-5⁸), som er beregnet til et helt andet formål. På den tekniske forhøring⁹ erklærede Miljøstyrelsen netop, at ISO-metoden ikke er egnet til vurdering af støjeksponeringen af personer indendørs (Jørgen Jakobsen: *"... og jeg vil give Christian fuldstændigt ret i, at ISO 140, som han pegede på, ikke er egnet, ikke er beregnet til at vurdere støj indendørs."*). Miljøstyrelsen bør således ikke være i tvivl om, at isolationsmålingerne ikke kan anvendes i bekendtgørelsen.

- b. Det er en systematisk fejl i isolationsmålingerne, at det stort set kun er facaden, der er eksponeret med lyd. Når lyden kommer fra en vindmølle, eksponeres hele huset, inklusive bl.a. taget.
- c. Det er en systematisk fejl i isolationsmålingerne, at alle målinger er lavet med lukkede vinduer.

Data for lydisolation (forslagets tabel 1.4) må rettes og baseres på lydisolationstal, som er målt korrekt.

4. Huse har forskellig lydisolation, og forslaget har som udgangspunkt, at grænseværdien gerne må overskrides i 33 % af naboernes huse. Det, mener vi, ikke er rimeligt. Miljøstyrelsen har tidligere benyttet 10 % (for en anden støjkilde¹⁰) og i 2010 argumenteret for 10-20 % (for vindmøller⁴).

Miljøstyrelsen har tydeligvis været i vildrede på dette punkt, idet den først udsendte version af forslaget til bekendtgørelse¹¹ indeholdt isolationstal baseret på 25 %. Om 25 % - versionen skrev Miljøstyrelsen endda til Miljøministeren *"Miljøstyrelsen finder det ikke fagligt forsvarligt at slække på de foreslåede regler"*¹². Med de 33 % i det aktuelle forslag er det ikke desto mindre sket.

Vi anser Miljøstyrelsens oprindelige opfattelse på 10 % som et rimeligt kompromis mellem beskyttelse af naboer og mulighed for opstilling af møller, og data for lydisolations (forslagets tabel 1.4) må korrigeres i overensstemmelse hermed (på basis af korrekt målte tal, se punkt 3).

5. Det er en systematisk fejl, at jordrefleksionen er beregnet i 2 meters højde, uden at højdens betydning er undersøgt. I det virkelige liv eksponeres facaden i alle højder fra jorden og opad.

Miljøstyrelsen har fået lavet beregninger for forskellige møllehøjder og afstande til møller¹³, men betydningen af beregningshøjden, som påvirker lydtrykket langt mere, har man – på trods af flere opfordringer – ikke undersøgt.

Generelle kommentarer

6. Bekendtgørelsen pålægger principielt ejeren af en vindmølle ansvaret for at overholde støjgrænserne, herunder på forhånd at dokumentere, at møllen kan overholde støjgrænserne, og efterfølgende ved målinger at vise, at de er overholdt.

Ikke desto mindre eksisterer der en administrativ praksis, hvor man under planlægningen ignorerer måleusikkerhed og spredning mellem møllerne, og ved kontrolmålinger ligefrem lader usikkerheden komme mølleejeren til gode¹⁴.

Bekendtgørelsens tekst bør præcisere det grundlæggende princip med følgende bestemmelser:

- a. Ved anmeldelse af vindmøllen skal støjen deklareres i henhold til IEC TS 61400-14¹⁵.

Ifølge denne tillægges der en margin for måleusikkerhed og variation mellem møller, inden værdien sammenlignes med grænseværdien. Herved opnås en høj grad af sikkerhed for, at støjkravene faktisk vil blive overholdt, selv når der dimensioneres lige til grænsen. Med ”typiske” eller ”gennemsnitlige” værdier for en mølletype, er sandsynligheden, for at støjgrænserne vil blive overskredet, 50 %, og det er således på ingen måde dokumenteret, at støjkravene vil være overholdt. Det bemærkes, at forslaget til bekendtgørelse netop gør opmærksom på, at der må forventes forskelle i støjen fra ens vindmøller på ± 2 -3 decibel (bilag 1, afsnit 2.1²).

Vindmøllefabrikanter har argumenteret, at måleusikkerhed og variation mellem møller er meget små for moderne møller, men dette forhold tages der netop hensyn til i IEC TS 61400-14; hvis disse vitterligt er meget små, bliver tillægget tilsvarende lille.

Såvel Miljøstyrelsen som mølleproducenter har argumenteret, at usikkerhed på støjeffekten ved anmeldelsen alene må være en sag mellem mølle ejer og leverandør af møllen, altså hvor stor risiko, mølle ejeren vil acceptere for at rende ind i problemer ved efterfølgende kontrolmålinger. Det er naturligvis noget sludder; forhåndsanmeldelsen er en integreret og væsentlig del af det offentliges tilsyn med vindmøllestøj, og den skal netop vise, at møllerne hinsides rimelig tvivl vil kunne overholde støjkravene.

- b. Ved kontrolmåling skal måleusikkerheden lægges til den målte værdi, inden den sammenlignes med grænseværdien. Kun herved kan mølle ejeren vise, at grænseværdien ikke overstiges.

I den aktuelle administrative praksis¹⁴, trækkes usikkerheden i stedet fra den målte værdi, inden den sammenlignes med grænseværdien. Hvis der eksempelvis måles 46 dB, og grænsen er 44 dB, forekommer det paradoksale forhold, at der ikke skal gribes ind, selvom målingen har vist, at støjen mindst er 44 dB! Rent faktisk er det lige så sandsynligt, at der reelt er 48 dB eller mere, som at grænsen er overholdt! Tilsvarende gælder for de øvrige grænser, inklusive grænsen for lavfrekvent støj.

Forholdet er til tider blevet sammenlignet med politiets hastighedsmålinger, hvor måleusikkerheden trækkes fra, inden målingen sammenlignes med hastighedsgrænsen. Disse to ting kan ikke sammenlignes; det er netop ikke bilistens ansvar at vise, at hastighedsgrænsen er overholdt, men politiets opgave at vise, at den eventuelt er overskredet. For vindmøller er forholdet omvendt. Det er mølleejeren, der skal vise, at støjgrænserne ikke overskrides; derfor vender usikkerheden omvendt.

7. Store (og svært læselige) dele af bilag 1 bør erstattes af en henvisning til den internationale standard IEC 61400-11.
8. Beregning og tildeling af tonetillæg bør opdateres til den internationale standard ISO 1996-2¹⁶ i stedet for den ældre danske metode. Den internationale metode giver tillæg for toner, der er knapt så fremtrædende som i den danske metode. Tillægget er desuden gradueret og ikke blot en fast værdi.
9. I forslaget er der sket nogle justeringer i formuleringen af støjfølsomme områder, som har vidtrækkende og formodentlig utilsigtede konsekvenser.

I den gældende bekendtgørelse¹ regnes rekreative områder som støjfølsomme, uanset om de i lokalplan eller byplanvedtægt er udlagt som rekreative områder, eller de "blot" anvendes som sådanne. Ifølge forslaget er det kun udlagte rekreative områder, der regnes for støjfølsomme. Herved falder en lang række eksisterende rekreative områder antageligt ud af definitionen, fordi de aldrig er blevet officielt udlagt som rekreative områder.

Desuden kræves ifølge forslaget, at områderne er udlagt til "støjfølsom rekreativ aktivitet" (vores understregning). Herved falder formodentlig alle hidtidige rekreative områder udenfor definitionen, da begrebet støjfølsom rekreativ aktivitet næppe er anvendt i lokalplaner og byplanvedtægter.

Ændringen kan have haft det fornuftige formål at fjerne visse rekreative formål, som ikke er støjfølsomme, fra definitionen (for eksempel motorbaner og skydebaner). Der må imidlertid findes en anden formulering, som stadig omfatter normale rekreative formål, og hvad enten området er officielt udlagt eller ej.

10. Støjkravene gælder for vindhastigheder på 6 og 8 meter per sekund i 10 meters højde. På grund af den typiske sammenhæng mellem vindhastighed og støj har det hidtil været tilstrækkeligt med grænser ved disse to vindhastigheder. Med moderne elektronisk styrede vindmøller kan denne sammenhæng imidlertid ændres, så møllerne kan overholde grænserne ved de to vindhastigheder, samtidig med, at de støjer mere end ventet ved andre vindhastigheder. Det bør sikres, at den elektroniske styring ikke udnyttes til at holde støjen lav lige netop ved de vindhastigheder, hvor der er krav. Der kan eksempelvis indføres krav ved andre vindhastigheder.
11. Det bør undersøges, om lydudbredelsen over vand ikke bedst beskrives som cylindrisk fra en vis afstand, sådan som det eksempelvis er angivet af det svenske Naturvårdsverket¹⁷. I så fald giver ligning 1.2.1 for lave lydtrykniveauer for havvindmøller, og den må rettes.

12. Det er blevet almindeligt at stille møller op, som kun kan overholde støjkraevne, hvis de kører i en effektbegrænset indstilling. Det bør præciseres, at møllerne efterfølgende kun må køre i den indstilling, hvori de er støjgodkendt.
13. Ved store vindmøller er det lavfrekvente bidrag ikke uvæsentligt, og det bør derfor regnes korrekt med i alle beregninger. Ved beregning af det samlede A-vægtede lydtryk bør de lidt højere tal for jordrefleksionen ved lave frekvenser, som er givet i tabel 1.4, derfor benyttes i stedet for de 1,5 dB i ligning 1.2.1.
14. Møllerne er blevet meget højere end tidligere, og det vil oftere forekomme, at der er meget vind i møllehøjden og lidt ved jorden. Det bør overvejes, om det skal have indflydelse på støjkraevne.
15. Svenske og hollandske forskere har i adskillige undersøgelser vist, at antallet af generede og stærkt generede personer stiger kraftigt, når det beregnede lydtrykniveau ved en vindhastighed på 8 meter per sekund kommer over 35 dB^{18, 19, 20}. Tilsvarende har Delta anbefalet, at støjen holdes under 33-38 dB²¹ ved samme vindhastighed. Det anbefales derfor, at støjgrænserne sænkes, så der ikke tillades mere end 35 dB ved boliger ved en vindhastighed på 8 meter per sekund.

Med venlig hilsen

Henrik Møller
professor

Christian Sejer Pedersen
lektor

Steffen Pedersen
civilingeniør

Bilag: Referencerne 5, 6, 7.

Referencer:

- ¹ "Bekendtgørelse om støj fra vindmøller", Bekendtgørelse nr. 1518 af 14. december 2006, Miljøministeriet, København.
- ² Udkast til bekendtgørelse om støj fra vindmøller, Miljøministeriet, korrigeret version af 7. november 2007.
- ³ *Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø*, Orientering fra Miljøstyrelsen nr. 9, 1997.
- ⁴ D. Hoffmeyer, J. Jakobsen, "Sound insulation of dwellings at low frequencies", *Journal of Low Frequency Noise, Vibration and Active Control*, **29** (1), 15-23, 2010.
- ⁵ Henrik Møller, Steffen Pedersen, Kerstin Persson Waye, Christian Sejer Pedersen, "Comments to the article 'Sound insulation of dwellings at low frequencies'", Letter to the Editor, *Journal of Low Frequency Noise, Vibration and Active Control*, **30** (3), pp. 229-231, 2011.
- ⁶ Henrik Møller, Christian Sejer Pedersen, Steffen Pedersen, "Miljøstyrelsens mystiske beregninger", *Kronik*, Berlingske, 15. juni 2011.
- ⁷ Jørgen Jakobsen, "Reply to 'Letter to the Editor' by Professor Henrik Møller et al.", *Journal of Low Frequency Noise, Vibration and Active Control*, **30** (3), pp. 233-234, 2011.
- ⁸ ISO 140-5, "Acoustics – Measurement of sound insulation in buildings and of building elements – Part 5: Field measurements of airborne sound insulation of facade elements and facades", International Organization for Standardization, Geneva, 1998.
- ⁹ Møde om teknisk forhandling af kommende regler om lavfrekvent støj fra vindmøller, Hotel Scandic Aalborg, Miljøstyrelsen, 29. juni 2011.
- ¹⁰ "Bekendtgørelse om miljøgodkendelse af hurtigfærgeruter", Bekendtgørelse nr. 821, Miljøministeriet, København, 1997.
- ¹¹ Udkast til bekendtgørelse om støj fra vindmøller, Miljøministeriet, oprindelig version af 3. november 2011.
- ¹² "Revision af vindmøllebekendtgørelsen, så der fastsættes grænser for lavfrekvent støj". Indstilling til ministeren om offentlig høring, Miljøministeriet, MST-5114-00019, 4. oktober 2011.
- ¹³ Birger Plovsing, "Beregningsmetode for lavfrekvent støj fra vindmøller", Arbejdsrapport fra Miljøstyrelsen, Nr. 2, 2011.
- ¹⁴ "Hvordan man som myndighed tager højde for usikkerheden i støjberegning og -måling", Naturstyrelsens hjemmesider, http://www.naturstyrelsen.dk/Planlaegning/Planlaegning_i_det_aabne_land/Vindmoeller/Vindmoellesekretariatet/FAQ_nyt/Placeringshensyn/Stoejbering_maaling.htm, 14. marts 2011, hentet 20. november 2011.
- ¹⁵ IEC TS 61400-14, "Wind turbines – Part 14: Declaration of apparent sound power level and tonality values", International Electrotechnical Commission, Geneva, 2005.
- ¹⁶ ISO 1996-2, "Acoustics – Description, measurement and assessment of environmental noise – Part 2: Determination of environmental noise levels", Second Edition, International Organization for Standardization, Geneva, 2007.
- ¹⁷ "Ljud från vindkraftverk", Rapport 5933, Naturvårdsverket, Stockholm, 2010.

¹⁸ Eja Pedersen, Kerstin Persson Waye, *"Perception and annoyance due to wind turbine noise – a dose-response relationship"*, Journal of the Acoustical Society of America, **116** (6), 3460-3470, December 2004.

¹⁹ Eja Pedersen, *"Perception and annoyance due to wind turbine noise – a dose-response relationship"*, Doctoral thesis, The Sahlgrenska Academy, Göteborg University, Sweden, 2007.

²⁰ Eja Pedersen, Fritz van den Berg, Roel Bakker, Jelte Bourma, *"Response to noise from modern wind farms in The Netherlands"*, Journal of the Acoustical Society of America, **126** (2), 634-643, August 2009.

²¹ Torben Holm Pedersen, Knud Skovgård Nielsen, *"Genevirkning af støj fra vindmøller"*, Rapport nr. 150, Delta Akustik & Vibration, revideret udgave august 1996.

Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin

Høringssvar vedrørende revision af bekendtgørelse om støj fra vindmøller - sagsnummer: 5114-00048.

DASAM har med interesse læst forslaget til ny bekendtgørelse om støj fra vindmøller. DASAM ser positivt på, at lavfrekvent støj fra vindmøller nu bliver underlagt de samme grænseværdier (GV) som lavfrekvent støj fra virksomheder om natten.

DASAM mener imidlertid, at bekendtgørelsen ikke i tilstrækkeligt omfang beskytter mod sundhedsrisici ved støjgenerne, og foreslår derfor:

- De generelle støjgrænser bør sænkes fra 39 dB(A) til 35 dB(A)
- Der bør foretages en sundhedsfaglig vurdering af effekterne ved at introducere flere tusind vindmøller i Danmark

Dette redegør vi for nedenfor:

Med baggrund i aktuel viden om sammenhængen mellem støj fra vindmøller og effekter på mennesker samt den kritik der er rejst om kvaliteten af de foreslåede støjmålinger blandt andet fra Aalborg Universitet, er vi bekymrede for, om de foreslåede GVer for støj fra vindmøller sikrer tilstrækkeligt mod gener af at bo tæt på vindmøller.

En række originalartikler og flere reviews viser, at mellem 10 og 40% af borgere, der bor tæt på vindmøller, føler sig generet eller meget generet af støjen, og det er vist, at antallet af generede personer stiger kraftigt, når støjen kommer over 35 dB (1-8). Generelt har det ikke været muligt at skelne mellem gener af henholdsvis støj og lavfrekvent støj. Flere af undersøgelserne tyder desuden på, at det at bo tæt på en vindmølle påvirker søvnkvaliteten, og i det seneste review konkluderes, at "Wind turbine noise is causing noise annoyance and possible also sleep disturbance, which means that one cannot completely rule out effects on the cardiovascular system after prolonged exposure to wind turbine noise, despite moderate levels of exposure"(2).

Flere casestudier beskriver vibroakustiske sygdomme og vindmøllesyndromet hos personer, der bor tæt på møller, men disse fund har ikke kunne bekræftes i de mere systematiske undersøgelser.

De aktuelle GVer for støj, som er uændrede i det nye forslag til revision, er på 44 dB(A) ved 8 m/s (åbne land) og 39 dB(A) ved 8 m/s (støjfølsom arealanvendelse). I praksis vil støjbelastningen kunne være betydeligt højere, da der 1) ikke er skærpede GVer om natten, selvom det er veldokumenteret at støjdæmpningen kan mindskes med 3-15 dB om natten (9-10) og 2) at støjen kan stige ved højere vindhastigheder.

For lavfrekvent støj foreslås som noget nyt en indendørs GV på 20 dB, hvor man dog som udgangspunkt accepterer, at GVen overskrides i 33% af nabohuse til vindmøller, hvilket

Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin

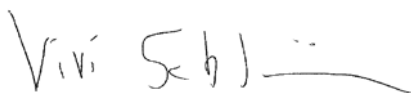
DASAM som udgangspunkt vurderer som uacceptabelt. Miljøstyrelsens beregningsmetoder af husenes isolationsevne ved lavfrekvent støj - herunder accepten af de mange overskridelser - og den tvivlsomme brug af måleusikkerheder ved kontrolmålinger for støj har været kraftigt kritiseret af internationale eksperter i støj og akustik (11). I det tilsendte høringsmateriale er støj-isolationstallene sat op i forhold til tidligere; dette betyder at de beregnede indendørs niveauer af lavfrekvent støj bliver under 20 dB, selvom de reelt er betydeligt over 20 dB. Vi henviser til (11) samt til høringssvaret fra Aalborg Universitet for yderligere detaljer.

Vi vurderer, at med de nuværende GVer for støj fra vindmøller vil et uacceptabelt antal borgere indenfor den afstand fra vindmøller som bekendtgørelsen regulerer være generet eller kraftigt generet af støjen. I de foreslåede grænser er der ikke i tilstrækkelig grad taget hensyn til særligt følsomme personer i befolkningen som pga. f.eks. forudbestående sygdom generes voldsommere af støj end befolkningen generelt.

Der findes ikke undersøgelser, der belyser problemets omfang i Danmark, men baseret på udenlandske undersøgelser fra primært Sverige og Holland anbefaler DASAM, at støj GV sænkes fra de nugældende 39 dB(A), så der fremover ikke tillades mere end 35 dB(A) ved boliger ved en vindhastighed på 8 m/s. Der anbefales også at 35dB bruges som GV i støjsvage områder på landet – i dag vurderes de typisk under 44 dB GV. Herved bliver de danske GVer sammenlignelige med de svenske (12) og de new zealandske GVer (13). Baseret på den nuværende viden vil man forvente, at mindre end 10% af borgere, der bor i nærheden af vindmøller, så vil være generet af støjen.

DASAM vurderer det som relevant, at Sundhedsstyrelsen foretager en sundhedsfaglig vurdering af effekterne ved som planlagt at introducere flere tusind vindmøller i Danmark. DASAM kan pege på en person, der kan påtage sig opgaven, hvis vi anmodes om dette, herunder komme med forslag til en evt. monitorering og evaluering af sundhedseffekter i fremtiden.

Med venlig hilsen

Dansk selskab for Arbejds- og Miljømedicin
v/formand Vivi Schlünssen
lektor, speciallæge i Arbejdsmedicin, phd
Institut for Folkesundhed, enhed for Miljø- og Arbejdsmedicin
Aarhus Universitet
e-mail vs@mil.au.dk
Tlf 2899 2499 eller 87168022

Vivi Schlünssen (formand)
Institut for Folkesundhed
Aarhus Universitet

email: vs@mil.au.dk

Tine Rubak (sekretær)
Arbejdsmedicinsk Klinik
Bispebjerg Hospital

email: lysetimer@gmail.com

Referencer

- 1) *Sammenhæng mellem vindmøllestøj og helbredseffekter. DELTA, marts 2011*
- 2) *Infrasound and low frequency noise from wind turbines: exposure and health effects; Environ. Res. Lett. 6 (2011) 035103 (6pp)*
- 3) *Health aspects associated with wind turbine noise – results from three field studies. Noise Control Eng J 59(1) 2011*
- 4) *Perception and annoyance due to wind turbine noise—a dose–response relationship; J. Acoust. Soc. Am. 116 (6), December 2004*
- 5) *Wind turbine noise, annoyance and self-reported health and well-being in different living environments; Occup Environ Med 2007;64:480–486*
- 6) *Response to noise from modern wind farms in The Netherlands; J. Acoust. Soc. Am. 126 2, August 2009*
- 7) *Health aspects associated with wind turbine noise—Results from three field studies; Noise Control Eng. J. 59 (1), Jan-Feb 2011)*
- 8) *Evaluating the impact of wind turbine noise on health-related quality of life; Noise & Health, Sept-Oct 2011; 13:54,333-9)*
- 9) *Effects of the wind profile at night on wind turbine sound; Journal of Sound and Vibration; doi:10.1016/j.jsv.2003.09.050*
- 10) *Schneider, C.P. Accuracy of Model Predictions and the Effects of Atmospheric Stability on Wind Turbine Noise at the Maple Ridge Wind Power Facility, Lowville NY. 2007*
- 11) *Henrik Møller, Christian Sejer Pedersen, Steffen Pedersen, "Miljøstyrelsens mystiske beregninger", Kronik, Berlingske, 15. juni 2011*
- 12) <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Verksamheter-med-iljopaverkan/Buller/Vindkraft/Riktvarder-for-ljud-fran-vindkraft/>
- 13) *New Zealand Standard. Acoustics – Wind farm noise DZ 6808. REPORT DRAFT*

Plan

Fra: Aspagaarden <aspagaarden@lammefjorden.dk>
Sendt: 30. juli 2015 17:43
Til: Plan
Emne: Solceller på lammefjorden
Vedhæftede filer: Indsigelse mod lokalplanforslag 6.15.docx

Hermed indsigelse mod solcellerne på Lammefjorden

Hilsen
Kurt Skovbjerg
Aspagaarden
Lammefjorden
TLF. +4540349706

Indsigelse mod lokalplanforslag 6.15

Det er ufatteligt hvis Holbæk kommune tør stemme dette projekt igennem, man kender ikke de konsekvenser som solcellerne vil give støjen fra Vindmøllerne. Enhver ved at et hårdt underlag kaster lyden rundt, og man må jo sige at solceller er et meget hårdt underlag. I støjberegningen på vindmøllerne er der brugt en ruheds klasse, svarende til højt græs hvor lyden bliver fanget i.

Da vi var til møde i Gislinge den 22/6, fik vi at vide fra sagsbehandler Anders Klintgaard, at man havde snakket med en støj Expert, og man havde "vurderet" at det ingen betydning havde!

Når solcellerne først står der får vi bare at vide lige som med møllerne, at det er så stort et teknisk anlæg så det fjerner man ikke bare lige. Var det ikke beder at undersøge det i stedet for at jappe det igennem. Det handler vel om bæredygtighed og ikke højere tilskud til opstiller? Kommunen har jo ikke nogen økonomiske konsekvenser ved at få det undersøgt.

Det er for øvrigt det samme som med vindmøllerne, de CO2 kvoter som opstiller bliver tildelt på grund af opstilling af solceller, dem kan han tage med til Polen, så behøver han ikke gøre noget der nede. I lovlig gør bare svineriet i udlandet.

I skriver også at man som udgangs punkt skal friholde den gode jord på Lammefjorden for tekniske anlæg. Det er det bedste stykke jord som der hører til Sølyst, men der skriver man så, "*på grund af skyggekast fra vindmøllerne vil det ikke være hensigtsmæssigt at stille solcellerne på nord siden af møllerne*"!

HALLO der var ikke nogen der sagde at det ikke ville være hensigtsmæssigt for os naboer at bo på nord siden af vindmøllerne på grund af skyggekast, da de blev sat op!

På mødet i Gislinge blev vi præsenteret for en slide, hvor der stod at man forventet projektet vedtaget på Byrådsmøde i september. Hvis dette er tilfældet, må det være det store tilskud til opstiller der vægter højest, i stedet for den sunde fornuft.

Venlig Hilsen

Karl Strandhauge

Aspagaarden, Aspagårdsvej 10, 4534 Hørve

Kurt Skovbjerg

Aspagårdsvej 2, 4520 Svinninge

Bilag: Høringssvar fra fordebat

Plan

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 24. februar 2015 11:50
Til: Plan
Emne: VS: Fordebat - afgørelse om miljøvurdering og VVM-pligt af et solcelleanlæg på Lammefjorden

Att. Anders Klitgaard

På baggrund af din henvendelse genfremsendes min tidligere fremsendte mail af g.d.
Giver dette anledning til spørgsmål – så kontakt mig venligst

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Fra: Børge Knakkegaard [<mailto:bknak@mail.dk>]
Sendt: 23. februar 2015 17:46
Til: 'post@holbaek.dk'
Cc: Georg Nielsen (axatgn@gmail.com)
Emne: Fordebat - afgørelse om miljøvurdering og VVM-pligt af et solcelleanlæg på Lammefjorden

Att. Anders Klintgaard

Idet jeg på vegne mine klienter, Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, Gislinge Fjordvej 10, 4532 Gislinge bekræfter modtagelsen af Deres skrivelse af 20. februar 2015 tilkendegiver jeg herved, at bemærkninger til deres tilkendegivelse om, at solcelleanlægget af Holbæk Kommune er omfattet af VVM-pligt tiltrædes og således ikke kan fraviges.

Jeg finder dog anledning til at tage forbehold for deres tilkendegivelse om, at VVM-undersøgelsen vil have en særlig fokusering på de visuelle konsekvenser af projektet for omboende, idet det ordentligvis bemærkes, at mine klienter for en videre bedømmelse og for fremsættelse af evt. indsigelser ligger til grund, at der gennemføres en fuld VVM-undersøgelse i overensstemmelse med VVM-bekendtgørelsens kapitel 4, og at redegørelsen således også omfatter beskrivelse og vurdering af projektets direkte og indirekte virkninger, herunder i forhold til naturbeskyttelsesloven samt de særlige beskyttelsesinteresser, der gælder for internationale beskyttelsesområder.

Efter bemyndigelse fra mine klienter anmoder jeg venligst om, at jeg tilstilles kopi, evt. via mail af enhver henvendelse fra Deres side til mine klienter.

Deres seneste skrivelse vil ligge til grund for en nøje gennemgang og vil forventelig danne grund for fremsættelse af bemærkninger i øvrigt som opfordret af Holbæk Kommune inden den fastsatte frist den 6. marts 2015.

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidsebjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Plan

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 23. februar 2015 21:23
Til: Plan
Emne: VVM-redegørelse - solcelleanlæg Lammefjorden

Kategorier: Journaliseret

Att. Anders Klintgaard

I fortsættelse af min tidligere mail i dag sag på vegne Lone og Georg Nielsen, Gislinge Fjordvej 10, Gislinge vil jeg kun for fuldstændighedens skyld betone, at min bemærkning om opfyldelse af VVM-bekendtgørelsens bestemmelser udover opfyldelsen af kapitel 4 tillige betinges at opfylde med særlig vægt på de vilkår, der er omfattet af bekendtgørelsens kapitel 5. (VVM-redegørelsen, jf. § 5)

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Anders Klintgaard Larsen

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 2. marts 2015 08:48
Til: Plan
Cc: John Harpøth; Georg Nielsen; Erik Kristensen
Emne: Solenergianlæg - Lammefjorden - bemærkninger til projekt og VVM-undersøgelse i fordebat
Vedhæftede filer: 02.03.2015 - Indsigelse I - solcelleanlæg Erik Kristensen.docx; Billede (8).jpg
Kategorier: Journaliseret

Att. Anders Klintgaard – byplanlægger Holbæk Kommune

På vegne min klient Erik Kristensen, Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge fremsender jeg hermed bemærkninger samt foreløbige indsigelser til det under udarbejdelse værende projekt om etablering af en solcelleenergi park på inddæmmede arealer af Lammefjorden.

Ved fremkomst af et endeligt planforslag tages der forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger til herunder indsigelser mod en fremme af projektet.

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Børge Knakkegaard, HD, Cand. Jur.

Finansiell Rådgiver med speciale i Fast Ejendom

Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse

Telefon 58521103
bknak@mail.dk

2. marts 2015

Holbæk Kommune

Att. By og Landskab, Plan

0899 Kommuneservice

Mail: plan@holb.dk

Vedr. bemærkninger til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Med skrivelse af 6. februar 2015 har min klient Erik Kristensen, ejer af ejendommen Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge modtaget tilkendegivelse om et igangværende planlægningsarbejde som forberedelse til udformning af et forslag til tillæg 15 til kommuneplan samt lokalplanforslag 6.15.

Af skrivelsen fremgår det, at Holbæk Kommune opfordrer som led i en fordebat til fremsendelse af bemærkninger til det skitserede materiale, herunder forslag til evt. ændringer i planlagte anlæg.

Det i den indledende offentlighedsfase tilgængelige materiale forud for fremlæggelse af konkret forslag til såvel tillæg til kommuneplan som til lokalplan i en offentlighedsfase findes for uddybende bemærkninger spinkelt og sparsomt.

Med forbehold for fremsendelse af supplerende bemærkninger forinden kommunalbestyrelsens godkendelse af planforslagene som grundlag for udsendelse i den lovpligtige offentlighedsfase redegøres nedestående for bemærkninger hertil.

Som udgangspunkt findes det fremlagte forslag ikke at burde nyde fremme, medmindre et andet areal-udlæg til anlæggets etablering finder sted.

Til ejerens bemærkninger anføres det, at denne har fået forelagt de af naboerne, Lone I. Nielsen og Georg Nielsen fremsendte indsigelser mod det foreslåedes arealudlæg til opstilling af det foreslåede solenergi-anlæg.

De generelle indsigelser indeholdt heri tiltrædes, idet der dog ved fremsendelse af nærværende bemærkninger er tilført forhold særligt berørende indehaveren af ejendommen Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge.

Siden indehavernes erhvervelse af ejendommen i et naturområde for ca. 12 år siden er området ved hyppige ændringer affødt af etablering af areal for affaldsplacering, udvidede landbrugsbedrifter til større industrianlæg, opstilling af vindmøller med en af landets største intensiteter påført omboende miljø-belastning og en væsentlig genepåvirkning allerede forinden det påtænkte arealudlæg til opstilling af solceller i et omfang, der ligger ud over det, der ved ejerens bosættelse i området er rimeligt og har været forventeligt og som skal tåles som følge af en naturlig samfundsudvikling.

I forhold til genebelastningen ved opstilling af vindmøller er der for omboende og efter rent objektive principper tillagt disse en stærkt begrænset erstatning for nedgang i de berørte ejendommers værdi efter værditabsordningen omfattet af lov om vedvarende energi.

Det påtænkte arealudlæg for etablering af en solenergi-park vil tilføre området i almindelighed en yderligere visuel miljøbelastning og i særdeleshed en stærkt øget negativ visuel påvirkning for tilstødende naboarealer med ejendomme, der tjener et boligformål.

Den objektive fastsættelse af grundlaget for udmåling af erstatning, der ved genepåvirkning tilpligter opstiller at betale erstatning i forbindelse med opstilling af vindmøller, har ikke en tilsvarende offentligretlig objektiv bestemmelse for at tilpligte opstiller at yde ulempeerstatning for det påtænkte anlægs dominans.

I forbindelse med opstilling af vindmøller på ejendom tilhørende nabo, der ved udleje e.l. har stillet areal til rådighed herfor, blev der efter besigtigelse af taksationsmyndigheden med hjemmel i lov om ved-varende energi, jf. § 6 tillagt min klient en samlet erstatning for værdiforringelse af ejendommen på kr. 175.000 for støj- og blinkgener, skyggekast samt dominans, jf. afgørelse truffet af Taksationsmyndigheden 17. november 2011 i sag nr.11/1190 vedrørende opstilling af vindmøller ved Hagesholm i henhold til lokalplan nr. 6.11A for Holbæk Kommune.

I grundlaget for denne vurdering har taksationsmyndigheden ved udmåling af erstatning til min klient lagt vægt på, *"at der fra de udendørs opholdsarealer vil være udsyn til de projekterede møller"*.

Som det fremgår af afgørelsen er det lagt til grund, at min klients ejendom har udendørs arealer, der nyder beskyttelse for bevarelse af udsyn, og at dette hensyn af taksationsmyndigheden er fundet anerkendelsesværdigt at beskytte og at tillægge erstatning for genen.

Med hensyn til beskyttelse af arealer anføres det, at ejendommen har et betydeligt udnyttet boligområde med påmonteret kvist på 1. sal på tagets nordlige side med front direkte mod det foreslåede solenergianlæg, hvor generne ved den dominerende virkning fra vindmøller yderligere påvirkes ved det påtænkte anlægs dominans ved et skæmmende udsyn fra såvel udendørs opholdsarealer som det højtliggende boligareal.

Den tildelte erstatning modsvarede ikke i fuldt omfang den værdiforringelse af ejendommen, som ejeren har måttet konstatere ud over den værdinedgang, der efterfulgte de seneste års økonomiske afmatning.

Det ligeledes anerkendelsesværdige behov for bevarelse af et landligt miljø vil med det fremlagte forslag til arealudlæg indebære en væsentlig rådighedsbegrænsning for ejerens udnyttelse af ejendommen.

Den idylliske beliggenhed i et naturskønt område vil blive spoleret og ændre en ellers attraktiv beliggenhed til noget meget lidt attraktivt med udsigt til et dominerende anlæg.

Som udgangspunkt erkendes det, at udsigt ikke er et retsbeskyttet gode, hvortil det dog bemærkes, at tab for gener ud over en for området forventelig og acceptabel tålegrænse kan danne grundlag for erstatning, hvor den dominerende virkning overstiger denne tålegrænse.

I modsætning hertil nyder tab af herlighedsværdi ifølge gældende retspraksis en særskilt beskyttelse.

En vedtagelse af solenergianlægget som foreslået vil stærkt forringe den faktisk forekommende herlighedsværdi.

Det foreslåede projekt findes at måtte anerkende prioritetsprincippet, *”først i tid – bedst i ret”*.

Såfremt det fremlagte forslag som grundlag for udarbejdelse af et forslag til kommuneplantillæg samt lokalplan opretholdes, tages allerede på nuværende tidspunkt forbehold for fremsættelse af krav om erstatning hvilende på naboretlige grundsætninger.

Ved opstilling af solenergianlæg fordres det, at der tages hensyn til omboende, idet direkte hjemmel i en lokalplan til opsætning af solenergianlæg ikke sætter de naboretlige grundsætninger ud af kraft.

Som alternativ til det fremlagte foreslås den østlige del af det todelte anlæg opgivet eller placeret med en parallelforskydning på ca. 7-900 m i nordøstlig retning, i al væsentlighed på matr. nr. 52 a og 15 a, og om fornødent evt. med en mindre andel af anlægget placeret på den nordlige del af matr. nr. 1h, hvorved en friholdelse for dominanseffekt og begrænset visuel genepåvirkning kan tilvejebringes for omboende i almindelighed og for mine klient i særdeleshed.

Et udtræk med matrikulær opdeling for det relevante område fra Danmarks Miljøportal vedlægges med angivelse af en placering, der bør tilstræbes gennemført nord for den indtegnede linje, der forbinder Grevingevej og det nordvestligste punkt på min klients ejendom.

Det til anlægget fornødne arealudlæg med den foreslåede ændrede placering kan gennemføres med respekt af den indtegnede kystnærhedszone.

Det udlagte område for etablering af det konkrete solenergianlæg er i h.t. gældende kommuneplan for Holbæk Kommune udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde baseret på Statsforvaltningens jordbrugsanalyse, jf. cirkulære nr. 97/2010 om varetagelse af jordbrugsmæssige interesser.

Der citeres fra planens retningslinjer anført i gældende kommuneplan for Holbæk Kommune, hvor det anføres

”arealer til jordbrugsdrift bør i højest muligt omfang friholdes for andre aktiviteter, der vil være begrænsende for erhvervet. Ved inddragelse af arealer til ikke-jordbrugsmæssige formål, herunder arealer til byvækst, til veje og tekniske anlæg og arealkrævende ferie- og fritidsformål, forudsættes det, at der lægges vægt på, at forbruget af landbrugsjord ikke bliver større end højst nødvendigt, især inden for de særligt værdifulde landbrugs-områder”.

Til støtte for fremsættelse af nærværende forslag findes arealudlægget at være udtryk for en ensidig begunstigelse af jordejerens og opstillerens interesser, hvor hensyn følgende af planlovens generalbestemmelse i § 1 ikke er tilgodeset, der citeres

”Loven skal sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet”

For så vidt angår særligt værdifulde landbrugsområder anføres det om statslige interesser, at

”der skal sikres tilstrækkelige arealer i kommuneplanlægningen til, at der kan sikres et bæredygtigt jordbrug. Dette skal blandt andet ske ved, at forbruget af landbrugsjord til ikke-jordbrugsmæssige anvendelser begrænses mest muligt og sker på en måde, så der fortsat er store sammenhængende landbrugsarealer”.

Det fremlagte forslag findes med bl.a. ovennævnte argumentation i modstrid med kommuneplanen og i sin udformning ligeledes i modstrid med planlovens bestemmelser om behørig hensyntagen til natur og omboende.

Om det foreslåede areal erindres det om områdets historik, hvor det frugtbare agerland er fremkommet ved en intensiv digebygning samt et vidtforgrenet afdræning af området.

Det foreslåede anlæg indebærer ifølge fremlagte snittegninger nedramning af minimum. 30.000 stk. pæle i en dybde af 180 cm i et område, der ligger ca. 2,5 – 3 m under havoverfladen.

Denne proces har med en overvejende sandsynlighed formodningen for sig, at den omfattende afdræning vil blive beskadiget. Således findes på omliggende arealer til opførte vindmøller fremkomst af betydelige arealer med overfladevand. En tilstand, der ikke forelå på de omhandlede arealer forinden opstilling af møllerne.

Afledning af kloak- og spildvand fra min klients ejendom finder sted gennem nedsivningsanlæg.

Ud over en tilstopning af disse anlæg hos omboende er påregnelig ved beskadigelse af områdets rørførte afdræning, vil en stigende grad af overfladevand være af truende karakter med oversvømmelse og beskadigelser til følge hos min klient.

Allerede faktisk forekommende problemer, hvor min klient har foretaget resultatløse opfordringer til ejeren af opstillingsarealet om at foretage afhjælpning ved oprensning og skadeudbedring af tilstoppede afledningsdræn, har påbudt betydelige gener i form af tilstoppede sivedræn med tilbageløb til følge og aperiodisk manglende mulighed for at kunne anvende ejendommens afløbssystemer.

Denne uacceptable tilstand har sandsynligheden for sig at ville blive forstærket og forøget med tab til følge for min klient.

Det findes således helt ubetænkeligt uanset anlæggets endelige placering at tilpligte tilsynsmyndigheden som vilkår for evt. myndighedsgodkendelse at pålægge opstiller et skærpet erstatningsansvar (præsumptionsansvar) ved skader forvoldt ved ledningsbrud.

Det bestrides dog ikke, at kommunalbestyrelsen har den fornødne kompetence til at fremme etablering af et solenergianlægget ved vedtagelse af tillæg til gældende kommuneplan, hvilket dog betinger, at der i overvejelser om et ændret arealudlæg indgår en afvejning af det ansøgte hensyntagen til omboende.

Den fremlagte begrundelse herfor findes utilstrækkelig for indgrebets nødvendighed og intensitet, idet indgrebets styrke ikke findes proportionalt i en situation, hvor anlægget kan gennemføres ved en ændret placering.

Endvidere savnes der bl.a. en begrundelse for solenergianlæggets placering uden tilknytning til byområder, hvilket som udgangspunkt i Energistyrelsens vejledning af september 2012 findes ikke at burde sted.

Begrundelse for denne fravigelse findes ikke at være fremlagt.

Herudover fremgår det af Naturstyrelsens vejledende udtalelse af juni 2013 om opsætning af solenergianlæg,

”at selv om en lokalplan berettiger opsætning af solenergianlæg, medfører dette således ikke, at en nabo, som føler sig generet af anlægget ikke kan påberåbe sig de naboretlige grundsætninger. Derfor bør kommunerne indtænke hensyn til eventuelle naboer i lokalplanlægningen for at forhindre nabo-konflikter”.

De naboretlige grundsætninger er i vejledningen beskrevet således,

”en ejer ikke må råde over sin ejendom på en måde, der uretmæssigt begrænser andre ejeres råden over deres ejendom. Udnyttelsen af ens ejendom skal således ske med respekt for andres ejendom”.

Disse hensyn findes ikke varetaget i det fremlagte planforslag, hvor det for min klient tværtimod gøres gældende, at det foreslåede solenergianlæg medfører krænkelse af pligtige hensyn og retsgrundsætninger.

Fra retspraksis kan der bl.a. henvises til kendelse fra Natur- og Miljøklagenævnet, NMK-33-00741, hvorfra der citeres

”ved vurderingen af om en konkret foranstaltning udløser lokalplanpligt, må der først og fremmest lægges vægt på, om foranstaltningen vil medføre en væsentlig ændring af det bestående miljø. Der skal således foretages en konkret vurdering af projektets konsekvenser for det pågældende område. Der må her ses på projektets omfang og projektets konkrete, visuelle, funktionelle og miljømæssige konsekvenser bedømt i forhold til områdets karakter”.

Selv om der er tale om et anerkendelsesværdigt formål, kan dette formål dog ikke tilsidesætte de landskabelige interesser, som skal varetages i landzonen. Der påhviler for kommunen en pligt til at sikre, at de fordrede beskyttelseshensyn ikke svækkes

Kommuneplanens retningslinjer for landzoneadministrationen skal som udgangspunkt sikre friholdelse af det åbne land for anden bebyggelse end den, der er nødvendigt for driften af landbrug.

Måtte en ændret placering medfører en forrykket økonomi for ansøger findes dette forhold udelukkende at skulle tåles af ansøger.

Ved fortolkning af planlovens bestemmelser fordres det, at arealudlæg skal være planmæssigt begrundet, hvor det tillige bemærkes, at økonomiske hensyn ikke anerkendes som en relevant planmæssig begrundelse.

En ensidig varetagelse af opstillers interesser, og hvor den foreslåede placering ikke er påkrævet for anlæggets opstilling, findes tillige at være en tilsidesættelse af den forvaltningsretlige lighedsgrund-sætning og for at være ansvarspådragende for myndigheden, og at retsvirkningen heraf har formodningen for sig for at måtte anses af denne årsag som ugyldig.

Ugyldighed gøres endvidere gældende begrundet i ovenfor anførte forhold om, at arealudlægget påtænkes gennemført i modstrid med kommuneplanen.

Hvor der er tale om projekter eller anlæg, der er lokalplanpligtige, er kravet om overensstemmelse med kommuneplanen ufravigeligt.

Følgende anfægtes det fremlagte forslag som mangelbehæftet ved sin manglende planlægningsmæssige begrundelse.

I den udstrækning, at den konkrete planlægning finder støtte i en begrundelse til fremme af almenvellets interesser og begrundet i at virke for fremme af en kommuneplan, gøres det gældende, at kravet til nødvendighed for det konkrete arealudlæg ikke er opfyldt samt, at indgrebet har en sådan intensitet og en sådan styrke, at indgrebet i forhold til udøvelse og opretholdelse af et almindeligt familieliv for min klient er af en ekspropriationslignende karakter.

Det gøres herved gældende, at indgrebet i rådighedsbegrænsningen ikke står i et rimeligt forhold til målet og kan anfægtes for sin manglende proportionalitet.

Forslaget bør ved sit valg af placering sondre mellem *”nice to have”* og *”need to have”*.

Hvor en lokalplan gennemføres med et arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser, fordres der at foreligge et skærpet krav til begrundelse og nødvendighed, hvilket ikke er opfyldt i det konkret foreslåede arealudlæg, idet målet kan opnås ved en alternativ placering og på en for min klient mindre indgribende vis.

Det bestrides ikke, at der ved arealudlæg, der er planmæssigt begrundet kan gennemføres lokalplaner til fordel for private, hvilket dog betinges af, at forudsætningen om den planmæssige begrundelse er opfyldt,

I den konkrete sag, er dette ikke tilfældet, idet det tillige kan påvises, at det fordrer nødvendighedskrav hverken er opfyldt eller begrundet i det fremlagte forslag.

Såfremt et kommende fremlagt forslag til kommuneplantillæg og lokalplan undlader tilgodeseeelse af ejerens indsigelse, findes der at foreligge en de facto situation omfattet af planlovens § 47 om rådighedsbegrænsning af ejendommen til virkeliggørelse af en lokalplan og med et ansvarspådragende værditab til følge.

Der tages forbehold for fremsættelse af krav om ejendommens overtagelse efter ekspropriationsrettens principper, jf. planlovens § 48, analogt ved arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser om overtagelse af ejendom til et offentligt formål og mod fastsættelse af fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, idet lokalplanen i det konkrete forhold afskærer ejeren fra en rimelig udnyttelse af ejendommen.

Det gøres gældende, at der foreligger en årsagsforbindelse mellem lokalplanens arealudlæg og begrænsningen i udnyttelsen af ejendommen.

Min klient har en berettiget forventning om, at nærværende bemærkninger herunder forslag om en ændret placering på baggrund af nærværende fremstilling vil blive imødekommet forinden et færdigt forslag til lokalplan fremlægges i den fordrer offentlighedsfase.

Henset til, at der for placering af det ansøgte solenergianlæg forefindes alternative muligheder, findes det ansøgte kun at burde nyde fremme under tilgodeseeelse af de heri foreslåede ændringer eller at blive modsvaret af en forpligtelse til at yde fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, subsidiært til overtagelse af ejendommen mod fuld erstatning.

Endelig anføres det, at det foreslåede arealudlæg indebærer en så væsentlig begrænsning i ejernes mulighed for uforstyrret nydelse af ejendommen i et landskabeligt område, at artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), jf. tillægsprotokol 1, artikel 1, vedr. beskyttelse af ejendom, må anses for krænket.

Der tages forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger samt forslag til ændringer, når det offentligretlige krav om udarbejdelse og resultatet af VVM undersøgelse er opfyldt ved fremlæggelse af en redegørelse herom.

I disse undersøgelser henledes opmærksomheden på de påhvilende krav om beskyttelse følgende af naturbeskyttelsesloven, hvor det særligt bemærkes risikoen for skadevirkende forhold affødt af arealudlægget, idet området i udtalt grad benyttes til fouragering for fuglebestande med en gunstig bevaringsstatus og som nyder beskyttelse efter bestemmelser for internationale naturbeskyttelsesområder også uden for disse områder.

Uden en detaljeret gennemgang findes det konstateret, at bl.a. hvid stork aperiodisk fouragerer i området og er en dyreart, der nyder en særlig gunstig bevaringsstatus og beskyttelse i h.t. habitatdirektivet.

Følgende af planloven og VVM-bekendtgørelsens bestemmelser opfordres tilsynsmyndigheden til at fremlægge en redegørelse for kumulative effekter for det foreslåede sammenholdt med større nuværende anlæg i området og disses påvirkning for omboende.

Af anførte grunde findes det ansøgte arealudlæg at være helt uoverensstemmende med de naboretlige hensyn, der følge af den offentligretlige regulering samt naboretlige grundsætninger, hvorfor godkendelse hertil bør afvises.

Til nærværende bemærkninger bringes det endvidere i forslag, at udvalget for Teknik og Miljø forinden udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og lokalplan foretager en besigtigelse af området efter aftale med mine klienter og undertegnede.

Med venlig hilsen

Børge Knakkegaard

c.c. Formanden for Udvalget for Teknik og Miljø, John Harpøth

Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, Gislinge Fjordvej 10, 45432 Gislinge

Bilag: Matrikelkort – indeholdende alternativt arealudlæg

Plan

Fra: info@asparges.com
Sendt: 25. marts 2015 11:21
Til: Plan
Emne: Fw: Solcelleanlæg Hagesholm, Lammefjorden.

Hej Anders. Her ændring.

Til: Plan
Emne: Solcelleanlæg Hagesholm, Lammefjorden.

Kære Planafdeling, og ikke mindst politikere i Holbæk.

Selvfølgelig er det umuligt ikke at tage stilling til et projekt af dette omfang. Først af alt er det præget af tidspres, for at nå deadline tidsmæssigt med henblik på at sikre de højere tilskud, som kan opnås på bekostning af at finde en hensigtsmæssig placering af dette omfattende projekt.

Det ligner noget vi få, der bor i området har set, oplevet og lyttet til før. Synes projektets placering ligner en ubehøvelighed i forhold til de få beboere, der har overlevet vindmølleplaceringsvanviddet i området. En række vindmøller, der burde have været placeret langs det nu tilstedeværende miljøbelastende anlæg, Noveren og motortrafikanlægget rute 21. Mødte, efter vindmøllerne var blevet opsat, en af politikerne i Holbæk Kommune (Per Rasmussen), der jovialt udtalte: "Hvis I nu ikke havde brokket jer så meget, så kunne vi måske være blevet enige om at sætte møller langs rute 21." Utrolig foragt for det element i vores demokrati, som indeholder muligheden for at argumentere/deltage personligt i planlægningen af bl.a. hvordan vores åbne landskab skal se ud. Personlig har jeg ansøgt om tilladelse til at lave to småsøer på mine egne arealer. Med henblik på at kombinere natur og landbrug, og også indgå med deltagelse i at indrage noget af min jord til stisystemer, så folk i almindelighed kan opleve og færdes i vores fantastiske område. Det er svært at lave historiefortællingen troværdig omkring hvad ideen med Lammefjorden oprindeligt var, og så det der foregår nu. Der er selvforståelsen og måske osse empatien meget større i Odsherred Kommune.

Konkret vil jeg anføre:

- 1) Effektiviteten af solceller i Danmark er nok på kanten af det effektivt rentable, når der ses uden om tilskudsdelen, hvorfor jeg gætter på, at der vil være meget store miljøulemper i forhold til gevinsten. Vi har simpelthen ikke sol nok.
- 2) Placer solcellerne langs rute 21 og i nærheden af Losseplads, hvor ingen, hverken dyr, miljø eller mennesker bliver generet.
- 3) Visuelt vil det være ekstremt belastende. Specielt for de tre familier som bliver omkranset næste totalt af anlægget. Hvis det er så fantastisk, så læg det nede rundt omkring Hagesholm.
- 4) Fouragering og dyr og fugles adgang til dette "åbne land" vil blive meget belastet. Det drejer sig om vinterkvarter for svaner og grågæs, rådyr, harer, evt. dådyr, krondyr og sikkert en del andre.
- 5) Kan være bekymret angående hvordan drænforholdene m.h.t. naboforpligtelser vil være opretholdt i forbindelse med projektet.
- 6) Har personligt problemer med at italesætte min historiefortælling angående alt det spændende, jeg synes jeg er en del af gastronomisk og som en del af Lammefjorden, som jeg føler måske kunne være en del af det vi burde sælge området på, hvis vi behandler hinanden ordentlig.

Med håbet om at politikere – og tildels bygherrer og ejere af jorden måtte opføre sig anstændigt og fornuftigt.

Venlig hilsen Søren Brandt Wiuff, Strandvejen 1, 4532 Gislinge. Tel.nr +4520468443.

Til Anders Klitgaard

Holbæk kommune

Vækst og bæredygtighed, Plan

Gislinge d. 6.marts 2015

Ang. fordebat vedr. solcelleanlæg på Lammefjorden.

Jeg bemærker at Holbæk Kommune vurderer at det er det visuelle der skal fokuseres på både vedr. Miljøvurderingen og i VVM-redegørelsen.

Det er jeg **ikke** enig i er det vigtigste for Holbæk Kommune at vurdere på.

For at tage det visuelle først så undrer det undertegnede at man har opdelt arealet i 2 felter med et jordareal imellem sig. Det må virke forstyrrende på synsoplevelsen af Lammefjorden set fra de højere liggende udsigtspunkter rundt om Lammefjorden.

Genskins og refleksionseffekterne fra anlægget til både de nære naboer og de længere væk boende, men også f.eks. de mennesker der bor på de højere liggende placeringer rundt om Lammefjorden, skal kunne dokumenteres ikke vil være et problem. Der må stilles et krav om at man opsætter de solpaneler der har den bedste antireflekterende overfladebehandling der findes på markedet i dag. Skal dokumenteres.

Der beskrives at arealet skal tilplantes med græs. Et areal tilplantet med græs, vil ubehandlet springe over i en naturlig flora med ukrudtsarter der vil spredes ved hjælp af flyvende frø selvfølgelig værst for de nærmeste naboer, hvor det også vil kunne blive et rent helvede for deres afgrøder/privat haver. En udførlig beskrivelse af hvordan man forhindre dette skal vedlægges en evt. godkendelse.

Du skriver at en stor del af læhegnene rundt om arealerne er der i forvejen ved eksisterende læhegn. Set fra det visuelle synspunkt så må det i hovedsagen være synet fra Grevingevejen det handler om. Her er der imidlertid ikke nogen beplantning, og anlægget således være fuldt synlig i de første mange år. Holbæk Kommune må stille krav om hvilke plantearter der skal indgå i de afskærmende beplantningsbælter således at afskærmningskravet bliver tilfredsstillet hurtigst muligt.

Mht. Miljøvurdering og VVM-redegørelse mener jeg at det allerstørste fokusområde Holbæk Kommune skal vurdere på er, hvordan påvirker og ændrer solcelleanlægget støjforholdene vedr.

kæmpevindmøllerne der står umiddelbart i nærheden af anlægget. Solcelleanlægget ligger oven i købet imellem os naboer og kæmpevindmøllerne.

Hvilken betydning får solcelleanlægget for støjudbredelsen til naboerne fra kæmpevindmøllerne?

Vi ved i dag at støjbelastningen fra kæmpevindmøllerne går til grænseværdierne hos en række naboer. Det vel at mærke ved støjmåling med alm. landbrugsjord imellem kæmpevindmøllerne og naboerne.

Ruhedsfaktoren ændres således nu markant.

Det er en kendt akustiks viden at hårde glatte flader giver en højere lyd end alt andet f.eks. afgrøder eller blot jord. Når man så tænker på at lydudbredelsen for 127meter høje kæmpevindmøller rammer solcelleanlæggets sydvendte flader sendes støjen videre i en vinkel der vil ramme os nabohuse betydeligt mere og anderledes end vi oplever i dag.

Det bliver en helt anden situation når landbrugsjord erstattes af solpaneler. De eksisterende støjmålinger der lovliggøre kæmpevindmøllerne pt. vil således ikke være gældende for den støjpåvirkning der vil blive realiteten hvis solcelleanlægget bliver etableret.

Det skal således dokumenteres i VVM-redegørelsen hvad støjpåvirkningen bliver hos samtlige naboer, med de specifikke kæmpevindmøller der er etableret i Hagesholm Vindmøllepark i dag.

Er det beregninger der foretages skal det dokumenteres hvorfra de enkelte faktorer i beregningen stammer fra og hvordan de er lavet.

Fra den landbrugsmæssige side virker det meget paradoksalt at Hagesholm Gods vælger at bruge det vestligste areal som er et af deres allerbedste produktionsarealer, til opstilling af solcelleanlæg, når man er i besiddelse af betydelig ringere produktionsarealer andre steder på Godset.

Med Venlig Hilsen

Boye Jensen

Kirsebærhaven 5,

4532 Gislinge

Plan

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 2. marts 2015 08:43
Til: Plan
Cc: John Harpøth; Erik Kristensen; Georg Nielsen
Emne: Solenergianlæg - Lammefjorden - bemærkninger til projekt og VVM-undersøgelse i fordebat
Vedhæftede filer: 02.03.2015 - Indsigelse - solcelleanlæg.docx; Billede (8).jpg

Att. Anders Klintgaard – byplanlægger Holbæk Kommune

Som telefonisk forvarslet i denne sag fremsender jeg hermed på vegne mine klienter, Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, Gislinge Fjordvej 10, 4532 Gislinge bemærkninger samt foreløbige indsigelser til det under udarbejdelse værende projekt om etablering af en solcellepark på inddæmmede arealer af Lammefjorden.

Ved fremkomst af et endeligt planforslag tages der forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger til herunder indsigelser mod en fremme af projektet.

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Børge Knakkegaard, HD, Cand. Jur.

Finansiell Rådgiver med speciale i Fast Ejendom

Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse

Telefon 58521103
bknak@mail.dk

2. marts 2015

Holbæk Kommune

Att. By og Landskab, Plan

0899 Kommuneservice

Mail: plan@holb.dk

Vedr. bemærkninger til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Med skrivelse af 6. februar 2015 har mine klienter Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, ejere af ejendommen Gislinge Fjordvej 10, 4532 Gislinge modtaget tilkendegivelse om et igangværende planlægningsarbejde som forberedelse til udformning af et forslag til tillæg 15 til kommuneplan samt lokalplanforslag 6.15.

Af skrivelsen fremgår det, at Holbæk Kommune opfordrer som led i en fordebat til fremsendelse af bemærkninger til det skitserede materiale, herunder forslag til evt. ændringer i planlagte anlæg.

Det i den indledende offentlighedsfase tilgængelige materiale forud for fremlæggelse af konkret forslag til såvel tillæg til kommuneplan som til lokalplan i en offentlighedsfase findes for uddybende bemærkninger spinkelt og sparsomt.

Med forbehold for fremsendelse af supplerende bemærkninger forinden kommunalbestyrelsens godkendelse af planforslagene som grundlag for udsendelse i den lovpligtige offentlighedsfase redegøres nedestående for bemærkninger hertil.

Som udgangspunkt findes det fremlagte forslag ikke at burde nyde fremme, medmindre et andet arealudlæg til anlæggets etablering finder sted.

Siden indehavernes erhvervelse af ejendommen i et naturområde for ca. 38 år siden er området ved hyppige ændringer affødt af etablering af areal for affaldsplacering, udvidede landbrugsbedrifter til større industrianlæg, opstilling af vindmøller med en af landets største intensiteter påført omboende miljø-belastning og en væsentlig genepåvirkning allerede forinden det påtænkte arealudlæg til opstilling af solceller i et omfang, der ligger ud over det, der ved ejernes bosættelse i området er rimeligt og har været forventeligt og som skal tåles som følge af en naturlig samfundsudvikling.

I forhold til genebelastningen ved opstilling af vindmøller er der for omboende og efter rent objektive principper tillagt disse en stærkt begrænset erstatning for nedgang i de berørte ejendommers værdi efter værditabsordningen omfattet af lov om vedvarende energi.

Det påtænkte arealudlæg for etablering af en solenergipark vil tilføre området i almindelighed en yderligere visuel miljøbelastning og i særdeleshed en stærkt øget negativ visuel påvirkning for tilstødende naboarealer med ejendomme, der tjener et boligformål.

Den objektive fastsættelse af grundlaget for udmåling af erstatning, der ved genepåvirkning tilpligter opstiller at betale erstatning i forbindelse med opstilling af vindmøller, har ikke en tilsvarende offentligretlig objektiv bestemmelse for at tilpligte opstiller at yde ulempeerstatning for det påtænkte anlægs dominans.

I forbindelse med opstilling af vindmøller på ejendom tilhørende nabo, der ved udleje e.l. har stillet areal til rådighed herfor, blev der efter besigtigelse af taksationsmyndigheden med hjemmel i lov om ved-varende energi, jf. § 6 tillagt mine klienter en samlet erstatning for værdiforringelse af ejendommen på kr. 320.000 for støj- og blinkgener, skyggekast samt dominans, jf. afgørelse truffet af Taksations-myndigheden 17. november 2011 i sag nr.11/1164 vedrørende opstilling af vindmøller ved Hagesholm i henhold til lokalplan nr. 6.11A for Holbæk Kommune.

I grundlaget for denne vurdering har taksationsmyndigheden ved udmåling af erstatning til mine klienter lagt vægt på, *"at der fra de udendørs opholdsarealer samt boligens panoramavindue på 1. sal vil være frit udsyn"*.

Som det fremgår af afgørelsen er det lagt til grund, at mine klienters ejendom har arealer, der nyder beskyttelse for bevarelse af udsyn, og at dette hensyn af taksationsmyndigheden er fundet anerkendelses-værdigt at beskytte.

Den tildelte erstatning modsvarede ikke i fuldt omfang den værdiforringelse af ejendommen, som ejerne har måttet konstatere ud over den værdinedgang, der efterfulgte de seneste års økonomiske afmatning.

Det ligeledes anerkendelsesværdige behov for bevarelse af et landligt miljø vil med det fremlagte forslag til arealudlæg indebære en væsentlig rådighedsbegrænsning for ejerne i ejendommens udnyttelse.

Den idylliske beliggenhed i et naturskønt område vil blive spoleret og ændre en ellers attraktiv beliggenhed til noget meget lidt attraktivt med udsigt til et dominerende anlæg.

Som udgangspunkt erkendes det, at udsigt ikke er et retsbeskyttet gode, hvortil det dog bemærkes, at tab for gener ud over en for området forventelig og acceptabel tålegrænse kan danne grundlag for erstatning, hvor den dominerende virkning overstiger denne tålegrænse.

I modsætning hertil nyder tab af herlighedsværdi ifølge gældende retspraksis en særskilt beskyttelse.

En vedtagelse af solenergianlægget som foreslået vil stærkt forringe den faktisk forekommende herlighedsværdi.

Det foreslåede projekt findes at måtte anerkende prioritetsprincippet, *”først i tid – bedst i ret”*.

Såfremt det fremlagte forslag som grundlag for udarbejdelse af et forslag til kommuneplantillæg samt lokalplan opretholdes, tages allerede på nuværende tidspunkt forbehold for fremsættelse af krav om erstatning hvilende på naboretlige grundsætninger.

Ved opstilling af solenergianlæg fordres det, at der tages hensyn til omboende, idet direkte hjemmel i en lokalplan til opsætning af solenergianlæg ikke sætter de naboretlige grundsætninger ud af kraft.

Som alternativ til det fremlagte foreslås den østlige del af det todelte anlæg opgivet eller placeret med en parallelforskydning på ca. 7-900 m i nordøstlig retning, i al væsentlighed på matr. nr. 52 a og 15 a, og om fornødent evt. med en mindre andel af anlægget placeret på nordlige del af matr. nr. 1h, hvorved en friholdelse for dominanseffekt og begrænset visuel genepåvirkning kan tilvejebringes for omboende i almindelighed og for mine klienter i særdeleshed.

Et udtræk med matrikulær opdeling for det relevante område fra Danmarks Miljøportal vedlægges med angivelse af en placering, der bør tilstræbes gennemført nord for den indtegnede linje, der forbinder Grevingevej og det nordvestligste punkt på mine klienters ejendom.

Det til anlægget fornødne arealudlæg med den foreslåede ændrede placering kan gennemføres med den ligeledes fornødne respekt af den indtegnede kystnærhedszone.

Det udlagte område for etablering af det konkrete solenergianlæg er i h.t. gældende kommuneplan for Holbæk Kommune udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde baseret på Statsforvaltningens jordbrugsanalyse, jf. cirkulære nr. 97/2010 om varetagelse af jordbrugsmæssige interesser.

Der citeres fra planens retningslinjer anført i gældende kommuneplan for Holbæk Kommune, hvor det anføres

”arealer til jordbrugsdrift bør i højest muligt omfang friholdes for andre aktiviteter, der vil være begrænsende for erhvervet. Ved inddragelse af arealer til ikke-jordbrugsmæssige formål, herunder arealer til byvækst, til veje og tekniske anlæg og arealkrævende ferie- og fritidsformål, forudsættes det, at der lægges vægt på, at forbruget af landbrugsjord ikke bliver større end højst nødvendigt, især inden for de særligt værdifulde landbrugs-områder”.

Til støtte for fremsættelse af nærværende forslag findes arealudlægget at være udtryk for en ensidig begunstiggelse af jordejerens og opstillerens interesser, hvor hensyn følgende af planlovens generalbestemmelse i § 1 ikke er tilgodeset, der citeres

”Loven skal sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet”

For så vidt angår særligt værdifulde landbrugsområder anføres det om statslige interesser, at

”der skal sikres tilstrækkelige arealer i kommuneplanlægningen til, at der kan sikres et bæredygtigt jordbrug. Dette skal blandt andet ske ved, at forbruget af landbrugsjord til ikke-jordbrugsmæssige anvendelser begrænses mest muligt og sker på en måde, så der fortsat er store sammenhængende landbrugsarealer”.

Det fremlagte forslag findes med bl.a. ovennævnte argumentation i modstrid med kommuneplanen og i sin udformning ligeledes i modstrid med planlovens bestemmelser om behørig hensyntagen til natur og omboende.

Om det foreslåede areal erindres det om områdets historik, hvor det frugtbare agerland er fremkommet ved en intensiv digebygning samt et vidtforgrenet afdræning af området.

Det foreslåede anlæg indebærer ifølge fremlagte snittegninger nedramning af min. 30.000 stk. pæle i en dybde af 180 cm i et område, der ligger ca. 2,5 – 3 m under havoverfladen.

Den proces har formodningen for sig med en overvejende sandsynlighed, at den omfattende kloakering vil blive beskadiget. Således findes på omliggende arealer til opførte vindmøller fremkomst af betydelige arealer med overfladevand. En tilstand, der ikke forelå på de omhandlede arealer forinden opstilling.

Afledning af kloak- og spildvand fra mine klienters ejendom finder sted gennem nedsivningsanlæg.

Ud over en tilstopning af disse anlæg hos omboende er påregnelig ved beskadigelse af områdets rørførte afdræning, vil en stigende grad af overfladevand være af truende karakter med oversvømmelse og beskadigelser til følge hos mine klienter.

Det findes således helt ubetænkeligt uanset anlæggets endelige placering at tilpligte tilsynsmyndigheden som vilkår for evt. myndighedsgodkendelse at pålægge opstiller et skærpet erstatningsansvar (præsumptionsansvar) ved skader forvoldt ved ledningsbrud.

Det bestrides dog ikke, at kommunalbestyrelsen har den fornødne kompetence til at fremme etablering af et solenergianlægget ved vedtagelse af tillæg til gældende kommuneplan, hvilket dog betinger, at der i overvejelser om et ændret arealudlæg indgår en afvejning af det ansøgtes hensyntagen til omboende.

Den fremlagte begrundelse herfor findes utilstrækkelig for indgrebets nødvendighed og intensitet, idet indgrebets styrke ikke findes proportionalt i en situation, hvor anlægget kan gennemføres ved en ændret placering.

Endvidere savnes der bl.a. en begrundelse for solenergianlæggets placering uden tilknytning til byområder, hvilket som udgangspunkt af Energistyrelsens i vejledning af september 2012 findes ikke at burde sted.

Begrundelse for denne fravigelse findes ikke at være fremlagt.

Herudover fremgår det af Naturstyrelsens vejledende udtalelse af juni 2013 om opsætning af solenergi anlæg,

”at selv om en lokalplan berettiger opsætning af solenergianlæg, medfører dette således ikke, at en nabo, som føler sig generet af anlægget ikke kan påberåbe sig de naboretlige grundsætninger. Derfor bør kommunerne indtænke hensyn til eventuelle naboer i lokalplanlægningen for at forhindre nabo-konflikter”.

De naboretlige grundsætninger er i vejledningen beskrevet således,

”en ejer ikke må råde over sin ejendom på en måde, der uretmæssigt begrænser andre ejeres råden over deres ejendom. Udnyttelsen af ens ejendom skal således ske med respekt for andres ejendom”.

Disse hensyn findes ikke varetaget i det fremlagte planforslag, hvor det for min klienter tværtimod gøres gældende, at det foreslåede solenergianlæg medfører krænkelser af pligtige hensyn og retsgrundsætninger.

Fra retspraksis kan der bl.a. henvises til kendelse fra Natur- og Miljøklagenævnet, NMK-33-00741, hvorfra der citeres

”ved vurderingen af om en konkret foranstaltning udløser lokalplanpligt, må der først og fremmest lægges vægt på, om foranstaltningen vil medføre en væsentlig ændring af det bestående miljø. Der skal således foretages en konkret vurdering af projektets konsekvenser for det pågældende område. Der må her ses på projektets omfang og projektets konkrete, visuelle, funktionelle og miljømæssige konsekvenser bedømt i forhold til områdets karakter”.

Selv om der er tale om et anerkendelsesværdigt formål, kan dette formål dog ikke tilsidesætte de landskabelige interesser, som skal varetages i landzonen. Der påhviler for kommunerne en pligt til at sikre, at de fordrede beskyttelseshensyn ikke svækkes

Kommuneplanens retningslinjer for landzoneadministrationen skal som udgangspunkt sikre friholdelse af det åbne land for anden bebyggelse end den, der er nødvendigt for driften af landbrug.

Måtte en ændret placering medfører en forrykket økonomi for ansøger findes dette forhold udelukkende at skulle tåles af ansøger.

Ved fortolkning af planlovens bestemmelser fordres det, at arealudlæg skal være planmæssigt begrundet, hvor det tillige bemærkes, at økonomiske hensyn ikke anerkendes som en relevant planmæssig begrundelse.

En ensidig varetagelse af opstillers interesser, og hvor den foreslåede placering ikke er påkrævet for anlæggets opstilling, findes tillige at være en tilsidesættelse af den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning og for at være ansvarspådragende for myndigheden, og at retsvirkningen heraf har formodningen for sig for at måtte anses af denne årsag som ugyldig.

Ugyldighed gøres endvidere gældende begrundet i ovenfor anførte forhold om, at arealudlægget påtænkes gennemført i modstrid med kommuneplanen.

Hvor der er tale om projekter eller anlæg, der er lokalplanpligtige, er kravet om overensstemmelse med kommuneplanen ufravigeligt.

Følgende anfægtes det fremlagte forslag som mangelbehæftet ved sin manglende planlægningsmæssige begrundelse.

I den udstrækning, at den konkrete planlægning finder støtte i en begrundelse til fremme af almenvellets interesser og begrundet i at virke for fremme af en kommuneplan, gøres det gældende, at kravet til nødvendighed for det konkrete arealudlæg ikke er opfyldt samt, at indgrebet har en sådan intensitet og en sådan styrke, at indgrebet i forhold til udøvelse og opretholdelse af et almindeligt familieliv for mine klienter er af en ekspropriationslignende karakter.

Det gøres herved gældende, at indgrebet i rådighedsbegrænsningen ikke står i et rimeligt forhold til målet og kan anfægtes for sin manglende proportionalitet.

Forslaget bør ved sit valg af placering sondre mellem *"nice to have"* og *"need to have"*.

Hvor en lokalplan gennemføres med et arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser, fordres der at foreligge et skærpet krav til begrundelse og nødvendighed, hvilket ikke er opfyldt i det konkret foreslåede arealudlæg, idet målet kan opnås ved en alternativ placering og på en for mine klienter mindre indgribende vis.

Det bestrides ikke, at der ved arealudlæg, der er planmæssigt begrundet, kan gennemføres lokalplaner til fordel for private, hvilket dog betinges af, at forudsætningen om den planmæssige begrundelse er opfyldt,

I den konkrete sag, er dette ikke tilfældet, idet det tillige kan påvises, at det fordrede nødvendighedskrav hverken er opfyldt eller begrundet i det fremlagte forslag.

Såfremt et kommende fremlagt forslag til kommuneplantillæg og lokalplan undlader tilgodeseeelse af ejernes indsigelse, findes der at foreligge en de facto situation omfattet af planlovens § 47 om rådighedsbegrænsning af ejendommen til virkeliggørelse af en lokalplan og med et ansvarspådragende værditab til følge.

Der tages forbehold for fremsættelse af krav om ejendommens overtagelse efter ekspropriationsrettens principper, jf. planlovens § 48, analogt ved arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser om overtagelse af ejendom til et offentligt formål og mod fastsættelse af fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, idet lokalplanen i det konkrete forhold afskærer ejerne for en rimelig udnyttelse af ejendommen.

Det gøres gældende, at der foreligger en årsagsforbindelse mellem lokalplanens arealudlæg og begrænsningen i udnyttelsen af ejendommen.

Min klienter har en berettiget forventning om, at nærværende bemærkninger herunder forslag om en ændret placering på baggrund af nærværende fremstilling vil blive imødekommet forinden et færdigt forslag til lokalplan fremlægges i den fordrede offentlighedsfase.

Henset til, at der for placering af det ansøgte solenergianlæg forefindes alternative muligheder, findes det ansøgte kun at burde nyde fremme under tilgodeseelse af de heri foreslåede ændringer eller at blive modsvaret af en forpligtelse til at yde fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, subsidiært til overtagelse af ejendommen mod fuld erstatning.

Endelig anføres det, at det foreslåede arealudlæg indebærer en så væsentlig begrænsning i ejernes mulighed for uforstyrret nydelse af ejendommen i et landskabeligt område, at artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), jf. tillægsprotokol 1, artikel 1, vedr. beskyttelse af ejendom, må anses for krænket.

Der tages forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger samt forslag til ændringer, når det offentligretlige krav om udarbejdelse og resultatet af VVM undersøgelse er opfyldt ved fremlæggelse af en redegørelse herom.

I disse undersøgelser henledes opmærksomheden på de påhvilende krav om beskyttelse følgende af naturbeskyttelsesloven, hvor det særligt bemærkes risikoen for skadevirkende forhold affødt af arealudlægget, idet området i udtalt grad benyttes til fouragering for fuglebestande med en gunstig bevaringsstatus og som nyder beskyttelse efter bestemmelser for internationale naturbeskyttelsesområder også uden for disse områder.

Uden en detaljeret gennemgang findes det konstateret, at bl.a. hvid stork aperiodisk fouragerer i området og er en dyreart, der nyder en særlig gunstig bevaringsstatus og beskyttelse i h.t. habitatdirektivet.

Følgende af planloven og VVM-bekendtgørelsens bestemmelser opfordres tilsynsmyndigheden til at fremlægge en redegørelse for kumulative effekter for det foreslåede sammenholdt med større nuværende anlæg i området og disses påvirkning for omboende.

Af anførte grunde findes det ansøgte arealudlæg at være helt uoverensstemmende med de naboretlige hensyn, der følge af den offentligretlige regulering samt naboretlige grundsætninger, hvorfor godkendelse hertil bør afvises.

Til nærværende bemærkninger bringes det endvidere i forslag, at udvalget for Teknik og Miljø forinden udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og lokalplan foretager en besigtigelse af området efter aftale med mine klienter og undertegnede.

Med venlig hilsen

Børge Knakkegaard

c.c. Formanden for Udvalget for Teknik og Miljø, John Harpøth

Erik Kristensen, Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge

Bilag: Matrikelkort – indeholdende alternativt arealudlæg

Bilag 2

Høringssvar 4

Plan

Fra: Børge Knakkegaard <bknak@mail.dk>
Sendt: 2. marts 2015 08:43
Til: Plan
Cc: John Harpøth; Erik Kristensen; Georg Nielsen
Emne: Solenergianlæg - Lammefjorden - bemærkninger til projekt og VVM-undersøgelse i fordebat
Vedhæftede filer: 02.03.2015 - Indsigelse - solcelleanlæg.docx; Billede (8).jpg

Att. Anders Klintgaard – byplanlægger Holbæk Kommune

Som telefonisk forvarslet i denne sag fremsender jeg hermed på vegne mine klienter, Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, Gislinge Fjordvej 10, 4532 Gislinge bemærkninger samt foreløbige indsigelser til det under udarbejdelse værende projekt om etablering af en solcellepark på inddæmmede arealer af Lammefjorden.

Ved fremkomst af et endeligt planforslag tages der forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger til herunder indsigelser mod en fremme af projektet.

Med venlig hilsen
Børge Knakkegaard HD, Cand. Jur.
Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse
+45 58521103

Børge Knakkegaard, HD, Cand. Jur.

Finansiell Rådgiver med speciale i Fast Ejendom

Tidselbjergvej 29
4200 Slagelse

Telefon 58521103
bknak@mail.dk

2. marts 2015

Holbæk Kommune

Att. By og Landskab, Plan

0899 Kommuneservice

Mail: plan@holb.dk

Vedr. bemærkninger til kommuneplantillæg 15 og lokalplanforslag 6.15 for et solcelleanlæg på Lammefjorden.

Med skrivelse af 6. februar 2015 har mine klienter Lone I. Nielsen og Georg Nielsen, ejere af ejendommen Gislinge Fjordvej 10, 4532 Gislinge modtaget tilkendegivelse om et igangværende planlægningsarbejde som forberedelse til udformning af et forslag til tillæg 15 til kommuneplan samt lokalplanforslag 6.15.

Af skrivelsen fremgår det, at Holbæk Kommune opfordrer som led i en fordebat til fremsendelse af bemærkninger til det skitserede materiale, herunder forslag til evt. ændringer i planlagte anlæg.

Det i den indledende offentlighedsfase tilgængelige materiale forud for fremlæggelse af konkret forslag til såvel tillæg til kommuneplan som til lokalplan i en offentlighedsfase findes for uddybende bemærkninger spinkelt og sparsomt.

Med forbehold for fremsendelse af supplerende bemærkninger forinden kommunalbestyrelsens godkendelse af planforslagene som grundlag for udsendelse i den lovpligtige offentlighedsfase redegøres nedestående for bemærkninger hertil.

Som udgangspunkt findes det fremlagte forslag ikke at burde nyde fremme, medmindre et andet arealudlæg til anlæggets etablering finder sted.

Siden indehavernes erhvervelse af ejendommen i et naturområde for ca. 38 år siden er området ved hyppige ændringer affødt af etablering af areal for affaldsplacering, udvidede landbrugsbedrifter til større industrianlæg, opstilling af vindmøller med en af landets største intensiteter påført omboende miljø-belastning og en væsentlig genepåvirkning allerede forinden det påtænkte arealudlæg til opstilling af solceller i et omfang, der ligger ud over det, der ved ejernes bosættelse i området er rimeligt og har været forventeligt og som skal tåles som følge af en naturlig samfundsudvikling.

I forhold til genebelastningen ved opstilling af vindmøller er der for omboende og efter rent objektive principper tillagt disse en stærkt begrænset erstatning for nedgang i de berørte ejendommers værdi efter værditabsordningen omfattet af lov om vedvarende energi.

Det påtænkte arealudlæg for etablering af en solenergipark vil tilføre området i almindelighed en yderligere visuel miljøbelastning og i særdeleshed en stærkt øget negativ visuel påvirkning for tilstødende naboarealer med ejendomme, der tjener et boligformål.

Den objektive fastsættelse af grundlaget for udmåling af erstatning, der ved genepåvirkning tilpligter opstiller at betale erstatning i forbindelse med opstilling af vindmøller, har ikke en tilsvarende offentligretlig objektiv bestemmelse for at tilpligte opstiller at yde ulempeerstatning for det påtænkte anlægs dominans.

I forbindelse med opstilling af vindmøller på ejendom tilhørende nabo, der ved udleje e.l. har stillet areal til rådighed herfor, blev der efter besigtigelse af taksationsmyndigheden med hjemmel i lov om ved-varende energi, jf. § 6 tillagt mine klienter en samlet erstatning for værdiforringelse af ejendommen på kr. 320.000 for støj- og blinkgener, skyggekast samt dominans, jf. afgørelse truffet af Taksations-myndigheden 17. november 2011 i sag nr.11/1164 vedrørende opstilling af vindmøller ved Hagesholm i henhold til lokalplan nr. 6.11A for Holbæk Kommune.

I grundlaget for denne vurdering har taksationsmyndigheden ved udmåling af erstatning til mine klienter lagt vægt på, *"at der fra de udendørs opholdsarealer samt boligens panoramavindue på 1. sal vil være frit udsyn"*.

Som det fremgår af afgørelsen er det lagt til grund, at mine klienters ejendom har arealer, der nyder beskyttelse for bevarelse af udsyn, og at dette hensyn af taksationsmyndigheden er fundet anerkendelses-værdigt at beskytte.

Den tildelte erstatning modsvarede ikke i fuldt omfang den værdiforringelse af ejendommen, som ejerne har måttet konstatere ud over den værdinedgang, der efterfulgte de seneste års økonomiske afmatning.

Det ligeledes anerkendelsesværdige behov for bevarelse af et landligt miljø vil med det fremlagte forslag til arealudlæg indebære en væsentlig rådighedsbegrænsning for ejerne i ejendommens udnyttelse.

Den idylliske beliggenhed i et naturskønt område vil blive spoleret og ændre en ellers attraktiv beliggenhed til noget meget lidt attraktivt med udsigt til et dominerende anlæg.

Som udgangspunkt erkendes det, at udsigt ikke er et retsbeskyttet gode, hvortil det dog bemærkes, at tab for gener ud over en for området forventelig og acceptabel tålegrænse kan danne grundlag for erstatning, hvor den dominerende virkning overstiger denne tålegrænse.

I modsætning hertil nyder tab af herlighedsværdi ifølge gældende retspraksis en særskilt beskyttelse.

En vedtagelse af solenergianlægget som foreslået vil stærkt forringe den faktisk forekommende herlighedsværdi.

Det foreslåede projekt findes at måtte anerkende prioritetsprincippet, *”først i tid – bedst i ret”*.

Såfremt det fremlagte forslag som grundlag for udarbejdelse af et forslag til kommuneplantillæg samt lokalplan opretholdes, tages allerede på nuværende tidspunkt forbehold for fremsættelse af krav om erstatning hvilende på naboretlige grundsætninger.

Ved opstilling af solenergianlæg fordres det, at der tages hensyn til omboende, idet direkte hjemmel i en lokalplan til opsætning af solenergianlæg ikke sætter de naboretlige grundsætninger ud af kraft.

Som alternativ til det fremlagte foreslås den østlige del af det todelte anlæg opgivet eller placeret med en parallelforskydning på ca. 7-900 m i nordøstlig retning, i al væsentlighed på matr. nr. 52 a og 15 a, og om fornødent evt. med en mindre andel af anlægget placeret på nordlige del af matr. nr. 1h, hvorved en friholdelse for dominanseffekt og begrænset visuel genepåvirkning kan tilvejebringes for omboende i almindelighed og for mine klienter i særdeleshed.

Et udtræk med matrikulær opdeling for det relevante område fra Danmarks Miljøportal vedlægges med angivelse af en placering, der bør tilstræbes gennemført nord for den indtegnede linje, der forbinder Grevingevej og det nordvestligste punkt på mine klienters ejendom.

Det til anlægget fornødne arealudlæg med den foreslåede ændrede placering kan gennemføres med den ligeledes fornødne respekt af den indtegnede kystnærhedszone.

Det udlagte område for etablering af det konkrete solenergianlæg er i h.t. gældende kommuneplan for Holbæk Kommune udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde baseret på Statsforvaltningens jordbrugsanalyse, jf. cirkulære nr. 97/2010 om varetagelse af jordbrugsmæssige interesser.

Der citeres fra planens retningslinjer anført i gældende kommuneplan for Holbæk Kommune, hvor det anføres

”arealer til jordbrugsdrift bør i højest muligt omfang friholdes for andre aktiviteter, der vil være begrænsende for erhvervet. Ved inddragelse af arealer til ikke-jordbrugsmæssige formål, herunder arealer til byvækst, til veje og tekniske anlæg og arealkrævende ferie- og fritidsformål, forudsættes det, at der lægges vægt på, at forbruget af landbrugsjord ikke bliver større end højst nødvendigt, især inden for de særligt værdifulde landbrugs-områder”.

Til støtte for fremsættelse af nærværende forslag findes arealudlægget at være udtryk for en ensidig begunstiggelse af jordejerens og opstillerens interesser, hvor hensyn følgende af planlovens generalbestemmelse i § 1 ikke er tilgodeset, der citeres

”Loven skal sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet”

For så vidt angår særligt værdifulde landbrugsområder anføres det om statslige interesser, at

”der skal sikres tilstrækkelige arealer i kommuneplanlægningen til, at der kan sikres et bæredygtigt jordbrug. Dette skal blandt andet ske ved, at forbruget af landbrugsjord til ikke-jordbrugsmæssige anvendelser begrænses mest muligt og sker på en måde, så der fortsat er store sammenhængende landbrugsarealer”.

Det fremlagte forslag findes med bl.a. ovennævnte argumentation i modstrid med kommuneplanen og i sin udformning ligeledes i modstrid med planlovens bestemmelser om behørig hensyntagen til natur og omboende.

Om det foreslåede areal erindres det om områdets historik, hvor det frugtbare agerland er fremkommet ved en intensiv digebygning samt et vidtforgrenet afdræning af området.

Det foreslåede anlæg indebærer ifølge fremlagte snittegninger nedramning af min. 30.000 stk. pæle i en dybde af 180 cm i et område, der ligger ca. 2,5 – 3 m under havoverfladen.

Den proces har formodningen for sig med en overvejende sandsynlighed, at den omfattende kloakering vil blive beskadiget. Således findes på omliggende arealer til opførte vindmøller fremkomst af betydelige arealer med overfladevand. En tilstand, der ikke forelå på de omhandlede arealer forinden opstilling.

Afledning af kloak- og spildvand fra mine klienters ejendom finder sted gennem nedsivningsanlæg.

Ud over en tilstopning af disse anlæg hos omboende er påregnelig ved beskadigelse af områdets rørførte afdræning, vil en stigende grad af overfladevand være af truende karakter med oversvømmelse og beskadigelser til følge hos mine klienter.

Det findes således helt ubetænkeligt uanset anlæggets endelige placering at tilpligte tilsynsmyndigheden som vilkår for evt. myndighedsgodkendelse at pålægge opstiller et skærpet erstatningsansvar (præsumptionsansvar) ved skader forvoldt ved ledningsbrud.

Det bestrides dog ikke, at kommunalbestyrelsen har den fornødne kompetence til at fremme etablering af et solenergianlægget ved vedtagelse af tillæg til gældende kommuneplan, hvilket dog betinger, at der i overvejelser om et ændret arealudlæg indgår en afvejning af det ansøgtes hensyntagen til omboende.

Den fremlagte begrundelse herfor findes utilstrækkelig for indgrebets nødvendighed og intensitet, idet indgrebets styrke ikke findes proportionalt i en situation, hvor anlægget kan gennemføres ved en ændret placering.

Endvidere savnes der bl.a. en begrundelse for solenergianlæggets placering uden tilknytning til byområder, hvilket som udgangspunkt af Energistyrelsens i vejledning af september 2012 findes ikke at burde sted.

Begrundelse for denne fravigelse findes ikke at være fremlagt.

Herudover fremgår det af Naturstyrelsens vejledende udtalelse af juni 2013 om opsætning af solenergi anlæg,

”at selv om en lokalplan berettiger opsætning af solenergianlæg, medfører dette således ikke, at en nabo, som føler sig generet af anlægget ikke kan påberåbe sig de naboretlige grundsætninger. Derfor bør kommunerne indtænke hensyn til eventuelle naboer i lokalplanlægningen for at forhindre nabo-konflikter”.

De naboretlige grundsætninger er i vejledningen beskrevet således,

”en ejer ikke må råde over sin ejendom på en måde, der uretmæssigt begrænser andre ejeres råden over deres ejendom. Udnyttelsen af ens ejendom skal således ske med respekt for andres ejendom”.

Disse hensyn findes ikke varetaget i det fremlagte planforslag, hvor det for min klienter tværtimod gøres gældende, at det foreslåede solenergianlæg medfører krænkelser af pligtige hensyn og retsgrundsætninger.

Fra retspraksis kan der bl.a. henvises til kendelse fra Natur- og Miljøklagenævnet, NMK-33-00741, hvorfra der citeres

”ved vurderingen af om en konkret foranstaltning udløser lokalplanpligt, må der først og fremmest lægges vægt på, om foranstaltningen vil medføre en væsentlig ændring af det bestående miljø. Der skal således foretages en konkret vurdering af projektets konsekvenser for det pågældende område. Der må her ses på projektets omfang og projektets konkrete, visuelle, funktionelle og miljømæssige konsekvenser bedømt i forhold til områdets karakter”.

Selv om der er tale om et anerkendelsesværdigt formål, kan dette formål dog ikke tilsidesætte de landskabelige interesser, som skal varetages i landzonen. Der påhviler for kommunerne en pligt til at sikre, at de fordrede beskyttelseshensyn ikke svækkes

Kommuneplanens retningslinjer for landzoneadministrationen skal som udgangspunkt sikre friholdelse af det åbne land for anden bebyggelse end den, der er nødvendigt for driften af landbrug.

Måtte en ændret placering medfører en forrykket økonomi for ansøger findes dette forhold udelukkende at skulle tåles af ansøger.

Ved fortolkning af planlovens bestemmelser fordres det, at arealudlæg skal være planmæssigt begrundet, hvor det tillige bemærkes, at økonomiske hensyn ikke anerkendes som en relevant planmæssig begrundelse.

En ensidig varetagelse af opstillers interesser, og hvor den foreslåede placering ikke er påkrævet for anlæggets opstilling, findes tillige at være en tilsidesættelse af den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning og for at være ansvarspådragende for myndigheden, og at retsvirkningen heraf har formodningen for sig for at måtte anses af denne årsag som ugyldig.

Ugyldighed gøres endvidere gældende begrundet i ovenfor anførte forhold om, at arealudlægget påtænkes gennemført i modstrid med kommuneplanen.

Hvor der er tale om projekter eller anlæg, der er lokalplanpligtige, er kravet om overensstemmelse med kommuneplanen ufravigeligt.

Følgende anfægtes det fremlagte forslag som mangelbehæftet ved sin manglende planlægningsmæssige begrundelse.

I den udstrækning, at den konkrete planlægning finder støtte i en begrundelse til fremme af almenvellets interesser og begrundet i at virke for fremme af en kommuneplan, gøres det gældende, at kravet til nødvendighed for det konkrete arealudlæg ikke er opfyldt samt, at indgrebet har en sådan intensitet og en sådan styrke, at indgrebet i forhold til udøvelse og opretholdelse af et almindeligt familieliv for mine klienter er af en ekspropriationslignende karakter.

Det gøres herved gældende, at indgrebet i rådighedsbegrænsningen ikke står i et rimeligt forhold til målet og kan anfægtes for sin manglende proportionalitet.

Forslaget bør ved sit valg af placering sondre mellem *"nice to have"* og *"need to have"*.

Hvor en lokalplan gennemføres med et arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser, fordres der at foreligge et skærpet krav til begrundelse og nødvendighed, hvilket ikke er opfyldt i det konkret foreslåede arealudlæg, idet målet kan opnås ved en alternativ placering og på en for mine klienter mindre indgribende vis.

Det bestrides ikke, at der ved arealudlæg, der er planmæssigt begrundet, kan gennemføres lokalplaner til fordel for private, hvilket dog betinges af, at forudsætningen om den planmæssige begrundelse er opfyldt,

I den konkrete sag, er dette ikke tilfældet, idet det tillige kan påvises, at det fordrede nødvendighedskrav hverken er opfyldt eller begrundet i det fremlagte forslag.

Såfremt et kommende fremlagt forslag til kommuneplantillæg og lokalplan undlader tilgodeseeelse af ejernes indsigelse, findes der at foreligge en de facto situation omfattet af planlovens § 47 om rådighedsbegrænsning af ejendommen til virkeliggørelse af en lokalplan og med et ansvarspådragende værditab til følge.

Der tages forbehold for fremsættelse af krav om ejendommens overtagelse efter ekspropriationsrettens principper, jf. planlovens § 48, analogt ved arealudlæg til fremme af privatøkonomiske interesser om overtagelse af ejendom til et offentligt formål og mod fastsættelse af fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, idet lokalplanen i det konkrete forhold afskærer ejerne for en rimelig udnyttelse af ejendommen.

Det gøres gældende, at der foreligger en årsagsforbindelse mellem lokalplanens arealudlæg og begrænsningen i udnyttelsen af ejendommen.

Min klienter har en berettiget forventning om, at nærværende bemærkninger herunder forslag om en ændret placering på baggrund af nærværende fremstilling vil blive imødekommet forinden et færdigt forslag til lokalplan fremlægges i den fordrede offentlighedsfase.

Henset til, at der for placering af det ansøgte solenergianlæg forefindes alternative muligheder, findes det ansøgte kun at burde nyde fremme under tilgodeseelse af de heri foreslåede ændringer eller at blive modsvaret af en forpligtelse til at yde fuld erstatning for rådighedsbegrænsningen, subsidiært til overtagelse af ejendommen mod fuld erstatning.

Endelig anføres det, at det foreslåede arealudlæg indebærer en så væsentlig begrænsning i ejernes mulighed for uforstyrret nydelse af ejendommen i et landskabeligt område, at artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), jf. tillægsprotokol 1, artikel 1, vedr. beskyttelse af ejendom, må anses for krænket.

Der tages forbehold for fremsættelse af yderligere bemærkninger samt forslag til ændringer, når det offentligretlige krav om udarbejdelse og resultatet af VVM undersøgelse er opfyldt ved fremlæggelse af en redegørelse herom.

I disse undersøgelser henledes opmærksomheden på de påhvilende krav om beskyttelse følgende af naturbeskyttelsesloven, hvor det særligt bemærkes risikoen for skadevirkende forhold affødt af arealudlægget, idet området i udtalt grad benyttes til fouragering for fuglebestande med en gunstig bevaringsstatus og som nyder beskyttelse efter bestemmelser for internationale naturbeskyttelsesområder også uden for disse områder.

Uden en detaljeret gennemgang findes det konstateret, at bl.a. hvid stork aperiodisk fouragerer i området og er en dyreart, der nyder en særlig gunstig bevaringsstatus og beskyttelse i h.t. habitatdirektivet.

Følgende af planloven og VVM-bekendtgørelsens bestemmelser opfordres tilsynsmyndigheden til at fremlægge en redegørelse for kumulative effekter for det foreslåede sammenholdt med større nuværende anlæg i området og disses påvirkning for omboende.

Af anførte grunde findes det ansøgte arealudlæg at være helt uoverensstemmende med de naboretlige hensyn, der følge af den offentligretlige regulering samt naboretlige grundsætninger, hvorfor godkendelse hertil bør afvises.

Til nærværende bemærkninger bringes det endvidere i forslag, at udvalget for Teknik og Miljø forinden udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og lokalplan foretager en besigtigelse af området efter aftale med mine klienter og undertegnede.

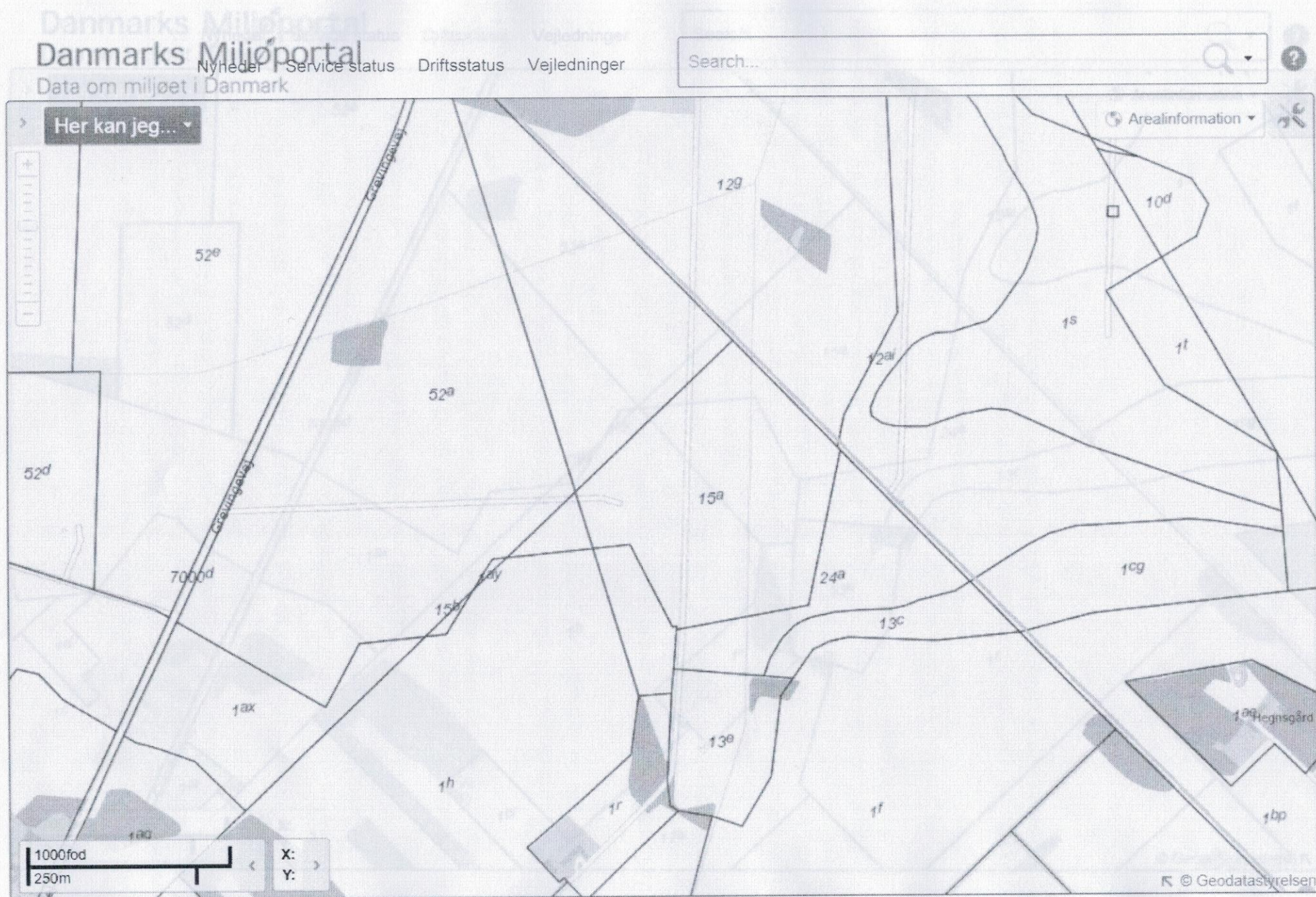
Med venlig hilsen

Børge Knakkegaard

c.c. Formanden for Udvalget for Teknik og Miljø, John Harpøth

Erik Kristensen, Gislinge Fjordvej 8, 4532 Gislinge

Bilag: Matrikelkort – indeholdende alternativt arealudlæg

Bilag 3

***Redegørelse fra SolEnergi Danmark vedr. bemærkninger omkring refleksion af støj fra vindmøller via solcellepaneler til omkringliggende naboejendomme, jf. høringsvar 3 pkt. B, 5 pkt. A, 6 pkt. B, 7 og 8.**

Kommunen har anmodet SolEnergi Danmark om en opfølgende redegørelse for solcelleanlæggets refleksion af støj fra vindmøllerne.

SolEnergi Danmark har i forlængelse heraf i mail af 8.7.2015 redegjort for, at de ikke har kunnet finde oplysninger om målinger på reflekteret støj fra vindmøller på solceller.

Det konstateres, at i Tyskland er der installeret over 35GW solceller (til sammenligning har Danmark kun installeret 0,6GW) og det har ikke været muligt at finde noget om, at solceller skulle reflektere lyd eller forstærke det til gene for naboer

SolEnergi Danmark bemærker endvidere, at panelerne peger væk fra møllerne. Det er kun deres ramme der peger op mod nacelle og vinger, hvor støjen kommer fra, og rammen på solcellerne er ca. 3,5cm. Dvs., at den lyd, der direkte rammer panelerne, har en meget lille flade. Glasset, som har en hældning på ca. 20-30 grader, peger væk fra møllerne, dvs. lyden vil ikke blive rettet mod naboer, det vil være i en retning, som er væk fra beboelse dvs. opad. Derudover bemærkes, at al lyden, som kommer ned mellem rækkerne af solpaneler, vil holde på lyden, hvor den reflekteres ned i jorden igen.

Endelig bemærker SolEnergi Danmark, at vinden kan transportere vindmøllestøj over store afstande, men da kun ca. 2% af vinden i løbet af året kommer fra nord, altså den vindretning i forhold til solcellerne hvor vindmøllerne står, og da solcellepanelerne peger mod syd - vil naboerne ikke få mere lyd reflekteret.

SolEnergi Danmark konstaterer, at lyden kommer fra møllerne og ikke solcellerne. Hvis det var et problem, at placere vindmøller og solceller sammen vurderes, at det burde være muligt at have fremfundet tidligere klagesager, der kunne dokumentere sådan en påstand, men det er der ikke, og grunden til dette må være at dette ikke er et problem.

SolEnergi Danmark refererer til, at bp støj vurderer, at hvis der er refleksion, så vil det være så lidt, og det vil reflekteres væk fra beboelsen, eller panelerne vil absorbere mindst lige så meget, som der reflekteres væk.

Sammenfattende vurderer SolEnergi Danmark, at det ikke kan påvises, at den reflekterede støj er større end den direkte støj fra møllerne, og hvis støjen reflekteres væk fra panelerne og de peger 20-30 grader mod himlen (dvs. op mod himlen og væk fra naboernes bygninger) så vil det ikke øge støjen på deres ejendomme.